

Handläggare
Stefano PrestinoniTill
Skärholmens stadsdelsnämnd

Tertialrapport 2 2016 för Skärholmens stadsdelsnämnd med komplettering

Förslag till beslut

Stadsdelsförvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 2, 2016, inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 0,5 mnkr för avskrivningar.
3. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 1,0 för merkostnader för nytt LSS boende, Sättra stall.
4. Omslutningsförändringar om 23,5 mnkr godkänns.
5. Omedelbar justering.

Susanne Leinsköld
StadsdelsdirektörStefano Prestinoni
Administrativ chef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1. Ett Stockholm som håller samman	4
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	5
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	10
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	13
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	16
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	18
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	21
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	22
2. Ett klimatsmart Stockholm.....	25
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	26
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	27
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	27
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	28
2.5 Stockholms miljö är giftfri	29
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	31
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	32
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	33
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	36
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	37
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	37
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	39
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	45
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	48
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	49
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	51
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	56
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	60
Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar	61

Uppföljning av driftbudget.....	61
Särskilda satsningar.....	67
Resultatenheter.....	69
Investeringar.....	69
Omslutningsförändringar.....	69
Budgetjusteringar.....	69
Medel för lokaländamål.....	70
Analys av balansräkning.....	70
Synpunkter och klagomål.....	71

Bilagor

Bilaga 1: Prognos 2016 augusti, T2 ub071a_1054

Bilaga 2: Ekonomi, avvikelser 2016 T2 ub061a_521

Bilaga 3: tabell sdn24 Resultatenheter och investeringar

Bilaga 4: Sammanställning av inkomna synpunkter och klagomål T2

Bilaga 5: Lokalt utvecklings-program för Skärholmens stadsdelsnämnd 2016

Bilaga 6: Redovisning av statsbidraget till sommarlovsaktiviteter 2016 Fryshuset och 127

Bilaga 7: Fryshuset tertialrapport 2 2016

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att samtliga fyra inriktningsmål kommer att uppnås under året.

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om *ett Stockholm som håller samman*. Verksamhetsmålet ”Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor” bedöms uppfyllas delvis. Det finns en fortsatt utmaning i att rekrytera fler förskollärare vilket påverkar måluppfyllelsen. Förvaltningen arbetar för att behålla redan anställda förskollärare. Studenter är en bra rekryteringsbas, i syfte att kunna ta emot fler utbildar nu förvaltningen fler handledare.

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om *ett klimatsmart Stockholm*. Samtliga underliggande verksamhetsmål bedöms uppfyllas. Andelen ekologisk mat som serveras till barn och omsorgstagare under stadsdelsnämndens regi ökar. Åtgärder för att förbättra inomhusmiljön i stadsdelens verksamheter vidtas och tekniska lösningar som bidrar både till en bättre inomhusmiljö och lägre eller lika energianvändning eftersträvas.

Inriktningsmålet om *ett ekonomisk hållbart Stockholm* bedöms uppfyllas helt. Samtliga underliggande verksamhetsmål bedöms uppfyllas.

För ordinarie verksamhet prognosticerar förvaltningen ett överskott om 3,6 mnkr. Överskottet är ett direkt resultat av förvaltningens intensiva arbete med att få en budget i balans.

Förvaltningen har under året arbetat att säkra att biståndsbedömningen är i enighet med stadens riktlinjer, granskat debiterad tid på hemtjänsten, systematiskt arbetat för att få ner kostnaderna för dyra externa boenden enligt LSS och SoL samt genomfört noggrann uppföljning av kostnadsutvecklingen inom hemtjänsten där också all debiterad tid som inte är förankrad i beställningen bestridits. Förvaltningen har också arbetat med att öka förståelsen och engagemang bland chefer och medarbetare avseende ekonomiuppföljningen vilket bedöms bidra till ökad kostnadsmedvetenhet.

Inriktningsmålet om *ett demokratiskt hållbart Stockholm* bedöms uppfyllas helt. Sju av de åtta underliggande verksamhetsmålen bedöms uppfyllas. Verksamhetsmålet "Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor" bedöms uppfyllas delvis med anledning av en högre sjukfrånvaro än uppsatt mål. Förvaltningen bedömer att årsmålet inte kommer att nås. För att minska sjukfrånvaron har förvaltningen påbörjat ett antal aktiviteter. Vidare följs sjukfrånvarostatistiken noggrant i syfte att se om genomförda åtgärder har eftersökt resultat.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Nämnden har formulerat sju nämndmål varav fem bedöms bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Målet "Alla barn har goda och jämlika uppväxtvillkor" och "Den enskilde har jämlika livschanser" bedöms uppfyllas delvis. Förvaltningen arbetar för att behålla redan anställda förskollärare samt utbildar fler handledare som kan ta emot förskollärarstudenter. I syfte att öka antalet deltagare på ABC kurserna arbetar förvaltningen med att rekrytera fler utbildningsledare.

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat stadigt de senaste

åren, en trend som fortsatt även i år. Förvaltningen bedömer att detta beror på en god arbetsmarknad samt ett gott samarbete från förvaltningens sida med jobbtorget.

Resultaten från förskolans brukarundersökning är något lägre än föregående år. Svarsfrekvensen har dock ökat kraftigt vilket tyder på lyckade arbetssätt från förskolorna i att få föräldrar att svara. Undersökningarna utgör ett bra underlag att arbeta vidare med.

Förvaltningens samarbete med skolan och projektet med "skolfältare" har fallit väl ut och samtliga elever har ökat sin närvaro i skolan. De elever i årskurs 9 som gick ut grundskolan vårterminen 2016 hade behörighet till gymnasiets nationella program.

Standarden i områdets parker har ökat under perioden. Där behovet varit störst har investeringar i lekutrustning, markbeläggning, staket och nya planteringar gjorts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska vilket med stor sannolikhet beror på att arbetsmarknaden i Stockholm fortfarande är god.

Förvaltningen kommer inte att uppnå målet om 39 % förskollärare av antalet anställda. För att verksamheterna ska kunna ta emot fler förskollärarstudenter utbildas ytterligare 20 förskollärare till handledare. För att underlätta till att fler deltar kommer utbildningen att hållas i Skärholmen i samarbete med universitetet.

Idag är det 15 familjer som är beviljade barnomsorg på obekväm arbetstid. Kostnaderna för insatsen fortsätter att stiga inom förvaltningen och i dagsläget prognosticeras nära en dubbling av kostnaden mot föregående år.

Andelen inskrivna barn i förskolan uppgår till 78 % för perioden och förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	5,9 %			6,3 %	5,9 %	6,5 %	3,3 %	Tertial 2 2016
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete				100 %		100 %	tas fram av nämnden	2016
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	35,8 %	1 %	34 %		37,5 %	37,8 %	40 %	Tertial 2 2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Förvaltningen kommer inte att nå målet om andelen förskollärare. Samtliga enheter arbetar aktivt med att behålla redan anställda förskollärare och rekrytera förskollärare vid vakanta tjänster. Projektet med att starta upp en övningsförskola i en av enheterna har påbörjats. Inom stadsdelen har 20 förskollärare antagits till höstens handledarutbildning för förskollärarstudenter på Stockholms universitet, utbildningen kommer att ske på plats i stadsdelen för att öka möjligheten för medarbetarna att delta. Förskollärarstudenter inbjuds att delta i planeringsdagar, nätverk och arbetsplatsträffar samt erbjuds vid behov vikariat under studietiden. Vid rekrytering av nyexaminerade förskollärare ges möjlighet att arbeta sitt första år tillsammans med en erfaren förskollärarkollega. Samtliga enheter har publicerat en gemensam platsannons där sökande får önska vilken förskola de önskar arbeta på inom förvaltningen. Platsannonsen har gett ett bättre utfall än enskilt riktade annonser för respektive förskola.								
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik						15 %	Öka	2016
Analys Förvaltningen kommer ha svårt att nå årsmålet för 2016. Flera enheter behöver inventera den kompetens som finns bland personalen genom kompetensverket KOLL. Ledningen inom förskoleenheterna har i uppdrag att alla medarbetare registrerar sin kompetensprofil i verktyget för att sedan kunna verifiera utbildningarna.								
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	15,38 %			23,08 %		0 %	0 %	2016
Analys Det är i dagsläget fyra förskolor som har mindre än 25 % förskollärare. Det finns en risk att årsmålet inte uppnås då förskollärartätheten är relativt låg. Att omfördela förskollärare är inte framgångsrikt både ur ett personal- och barnperspektiv. Det finns ingen förskola som helt saknar förskollärare.								
  Andel nöjda föräldrar	81 %	81 %	80 %	83 %		85 %	85 %	2016
Analys Tre av fem enheter uppnår inte årsmålet och fortsatt dialog förs med vårdnadshavare och arbetslag. Enheterna arbetar vidare med att ge vårdnadshavare bättre insyn i förskoleverksamheten och inom arbetslagen är bemötande och likabehandling återkommande diskussionspunkter. I resultatet för avdelningen är det inte någon större skillnad mellan vårdnadshavare till pojkar respektive flickor. Inom enheterna finns det större skillnader vilket kommer analyseras vidare.								
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.			15,4 barn/avd.	16 st	16	16	Tertial 2 2016
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st			4,5 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2016
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"				3,5		3,8	3,8	2016
Analys Majoriteten av förskoleenheterna uppnår inte de förväntade resultaten. Flera gör analysen att den nya versionen av verktyget, med fem nivåer istället för sex samt ett större fokus på barnkonventionen, gör att arbetslagen behöver ta ställning till fler begrepp. Kraven på att arbetslagen ska arbeta med informations- och kommunikationsteknik har höjts inom flera områden. Det här ser en enhet som en anledning till att resultaten stigit i enheten medan en annan enhet ser att det är ett område som behöver utvecklas då personalen skattat det lågt. I arbetslag med låga resultat ger pedagogiska utvecklingsledare extra stöd i att utveckla arbetet.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning.	2016-01-01	2016-12-01	
  Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska initiera ett arbete för att öka inskrivningsgraden i områden med i dag låg andel inskrivna barn.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att öka andelen förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmått för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och ändamålsenliga miljöer.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Alla barn har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylles delvis

Beskrivning

Barn har goda och jämlika uppväxtvillkor och lever i familjer som har en egen försörjning. Vårdnadshavare har en stark föräldraroll och kan trygga barns uppväxtmiljö. Tillgången till barnomsorg på obekvämt arbetstid underlättar möjligheten till full sysselsättning för vårdnadshavare.

Barnets utveckling och lärande främjas utifrån individuella förutsättningar och kulturella erfarenheter genom en väl genomtänkt pedagogisk ute- och innemiljö. Arbetet med språkutveckling, modersmål och flerspråkighet har stort utrymme i förskolan. Barn har tillgång till litteratur på samtliga förskolor och en särskild lässatsning genomförs. Barn känner sig sedda och trygga, till exempel genom att verksamheten organiseras i mindre grupper. Flickor och pojkar ges lika utrymme att bredda sina lekmönster och intressen samt utvidga sina möjligheter att utvecklas på alla områden.

Fler barn ges möjlighet att gå i förskola genom uppsökande arbete som information, motivation och att skapa ett förtroende för förskoleverksamheten hos vårdnadshavare är viktiga delar. I det arbetet har de öppna förskolorna en viktig roll.

Öppna förskolan samverkar bland annat med socialtjänst, barnavårdscentral och förskolor för att ge familjer viktig och relevant samhällsinformation. Förskolepersonalens kompetens inom genus, normkritik och antirasistiska perspektiv ökar i hela verksamheten.

För att kunna erbjuda en likvärdig förskola med jämn och hög kvalitet fortgår arbetet med att hitta nya sätt att rekrytera och behålla förskollärare. Ett led i detta arbete är att stärka förskollärarens roll som ledare, ett annat är att motivera barnskötare att utbilda sig till förskollärare. En förskola med en stor andel förskollärare kommer att vara en så kallad övningsförskola. Det innebär att förskolan i samarbete med lärosäten tar emot många förskollärarstudenter. Med hjälp av studenterna kan verksamheten ytterligare tillgodogöra sig ny forskning, personalen kan reflektera över sitt eget arbete samtidigt som de nyutexaminerade studenterna lockas till stadsdelen. Under kommande år kommer enheter att pröva nya sätt att lägga personalens scheman för att frigöra tid för planering och pedagogisk utveckling.

Skolbarn ska ha tillgång till internet i hemmet som hjälpmedel för sitt skolarbete. Detta prövas individuellt inom ekonomiskt bistånd. Socialtjänsten informerar och uppmuntrar barnfamiljer med ekonomiskt bistånd att delta i fritidsaktiviteter.

Förväntat resultat

Minst 85 % av föräldrarna är nöjda

Minst 78 % av andelen barn 1-5 år i Skärholmens stadsdelsnämndsområde är inskrivna i förskolan

Max 6,5 % barn lever i familjer som har ekonomiskt bistånd

Analys

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat stadigt under de senaste åren. Trenden har fortsatt under året. Under januarimånad hade förvaltningen 246 aktuella hushåll. I julimånad hade antalet hushåll sjunkit till 214. Att allt fler barn lever i familjer som har en egen försörjning beror på en fortsatt god arbetsmarknad, bra arbetssätt med stort arbetsperspektiv samt förvaltningens goda samarbete med Jobbtorg.

På grund av verksamhetssystemet har förvaltningen inte möjlighet att följa upp beviljad bistånd i form av internet. Som stadens sociala verksamhetssystem ser ut i dagsläget är det inte möjligt att registrera bistånd i form av internet separat. Frågan har väckts hos Stadsledningskontoret (SLK) för vidare hantering. Om det visar sig att systemet inte kan leverera dessa uppgifter behöver förvaltningen föra manuell statistik.

Under sommaren anordnades den årliga 127 festivalen. Cirka 60 % av familjer som har försörjningsstöd med barn i ålder mellan 5 – 15 år har besökt 127-festivalen vilket talar för att festivalens aktiviteter når de ekonomiskt utsatta familjerna i stadsdelen.

Resultaten från förskolans brukarundersökning är något lägre än föregående år. Svarsfrekvensen ökade från 63 % till 77 % vilket visar att förskolorna gjort ett stort arbete i att få vårdnadshavarna att svara. Fortsatt analys görs på samtliga förskolor för att få ett bra underlag att arbeta vidare med. Det är framförallt en enhet som står för sänkningen och där har ett utvecklingsarbete påbörjats tillsammans med ledning och personal. Ett stort fokus kommer läggas på att samverka med vårdnadshavare och lyssna in deras synpunkter och önskemål.

Utifrån befolkningsstatistik och antal inskrivna barn i förskolan kommer avdelningen att uppnå målet gällande inskrivningsgrad. Det finns dock variationer mellan stadsdelens områden där Vårberg har lägst andel barn i förskolan. Inom ramen för Lokala utvecklingsprogram finns fokusområdet "öka andelen barn i förskolan i Vårberg". Förvaltningen ser att barnens tillgång till en förskola av god kvalitet är ett sätt att utjämna sociala skillnader, främja språk- och kognitiv utveckling samt öka välmående.

Öppna förskolans pedagoger för dagligen samtal med föräldrar om förskolans verksamhet samt ger stöd och information om hur de ansöker om förskoleplats. Öppna förskolan erbjuder flera olika aktiviteter för att nå fler föräldrar. Bland annat fortsätter samarbetet med Svenska för invandrare (SFI) vilket lockar många besökare till verksamheten. Öppna förskolan har även köpt in cyklar och planerar att lära föräldrarna att cykla, en aktivitet som har varit väldigt populär i en annan stadsdel. Flera i personalen har inför detta gått utbildning hos Cykelfrämjandet.

Andel förskollärare är fortsatt låg och det kommer vara svårt att nå årsmålet om 39 %. Det finns stora variationer mellan enheterna, en enhet ligger över årsmålet och en är väldigt nära målet.

	Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel barn som är inskrivna i förskolan	78,13 %			81,02 %		78 %		2016
Analys Indikatorn är i dagsläget inte möjlig att redovisa utifrån kön då förvaltningen saknar statistik över antal pojkar respektive flickor 1-5 år boende i stadsdelen. Andelen inskrivna barn per stadsdelsnämndsområde: Skärholmen 92,48 % Vårberg 63,97 % Bredäng 84,9 % Sätra 73,8 %									
 ♀	Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	85 %	87 %	84 %	85 %		85 %		2016

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Förskolorna ska utveckla den pedagogiska verksamhet som bedrivs utomhus	2015-01-01	2016-12-31	
	Förskolorna ska utveckla en tillgänglighetsanpassad utmanande ute och inomhusmiljö.	2016-01-01	2016-12-31	
	Förskolorna ska utveckla och driva det normkritiska jämställdhetsarbete vidare i stadsdelens förskolor.	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen ska i samråd med, arbetsmarknadsnämnden göra det möjligt för förskolestudenter som genomför sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) att få feriejobb i stadsdelens förskolor.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska utreda vad det skulle innebära för verksamheten att skapa en vikariepool för förskolepersonal.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Flera förskoleenheter samarbetar kring att rekrytera personal till en vikariepool och en gemensam annons är publicerad. Personalen i vikariepoolen anställs under hösten och ersätter ordinarie personals korttidsfrånvaro. Förskoleenheterna arbetar fram rutiner kring hur vikariepoolen kommer att användas, aktiviteten kommer att utvärderas i slutet av året.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen använder sig av egna öppenvårdsinsatser i de ärenden det är möjligt. Genom mentorer och tätare ledarskap får nya handläggare tät handledning och stöd vid bedömningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	82,1 %	82,5 %	81,6 %		84 %	75 %	84 %	Tertial 2 2016
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				69,95 %		85 %	tas fram av nämnden	2016
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	27,3 %	31,8 %	9,1 %	18,2 %	30 %	30 %	35 %	Tertial 2 2016
Analys Förvaltningen kommer i kontakt med färre kvinnor, ca en tredjedel som aktualiseras inom vuxna missbruk är kvinnor. Kvinnor som kommer till socialtjänsten har en mera samsjuklig problematik. Insatser för kvinnor är svårare att matcha och kvinnorna avbryter sina insatser i förtid. Förvaltningen kommer att se över aktuella insatser för kvinnor så att de fullföljer sin behandling i högre utsträckning. Förvaltningen kommer i september att ha en kompetensutvecklingsdag där missbruk och beroende utifrån en litteraturläsning kommer att genomföras.								
  Andel personer med insatser inom				90 %		85 %	80 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes								
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri				61,63 %		50 %	tas fram av nämnd en	2016
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden				38 %		40 %	25 %	2016
  Antal hemlösa						0 st	tas fram av nämnd en	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med stadens budget- och skuldrådgivning	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ansvarig chef på förvaltningen deltar i ett nätverk som socialförvaltningen håller i. Frågan har diskuterats. Socialförvaltningen håller i översynen.			
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över rutiner och arbetssätt för alkohol- och tobakstillsyn. Socialnämnden ska återkomma med förslag på åtgärder för hur arbetet kan utvecklas för att nå upp till en effektiv, likställig och rättssäker myndighetsutövning i hela staden	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen deltar genom att svara via en enkät om tillsynsarbetet i staden. Ansvariga chefer kommer att delta senare i höst på en workshop som socialförvaltningen bjuder in till.			
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden kartlägga arbetet med ensamkommande barn som försvinner eller avviker samt stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser anpassade efter målgruppen	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Den enskilde har jämlika livschanser

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Boende i Skärholmens stadsdelsnämndsområde har möjlighet till ett fullgott liv och färre barn, unga och vuxna utvecklar ett destruktivt beteende. Alla invånare har någonstans att bo.

Invånarna är nyktra och drogfria och förvaltningen prioriterar förebyggande och tidiga insatser. Preventionsarbetet utvecklas och redovisning av arbetets effekter utreds. Missbrukares anhöriga stärks för att inte bli medberoende. Barn till invånare med missbruksproblematik erbjuds stödgrupper. Ungdomar får råd och stöd genom ungdomsmottagningen. Unga möts av fältassistenter ute på de platser där ungdomarna vistas. Fältverksamheten utvecklas under året. Projektet med "skolfältare" (pilotprojektet skola socialtjänst) fortsätter i samarbete med socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. I projektet ingår Bredängsskolan och Sätterskolan.

Vårdnadshavare får stöd i sin föräldraroll genom utökad rekrytering till kurser i föräldrastöd, ABC och KOMET (Alla Barn i Centrum och KOMunikationsMETod). Förvaltningen fortsätter att undersöka tillsammans med landstinget förutsättningarna för att starta en familjecentral i stadsdelsnämndsområdet. En familjecentral är en mötesplats för barn och föräldrar som drivs i samarbete med landstinget i syfte att främja god hälsa. På familjecentralen samlas kompetens och familjer erbjuds ett brett stöd och enhetliga insatser från olika professioner.

Förväntat resultat

Minst 30 % av insatserna för vuxna med missbruksproblematik avslutas enligt plan
Minst 40 deltagare har genomfört föräldrautbildningen Alla Barn i Centrum (ABC)

Analys

Det preventiva arbetet genomsyrar de flesta verksamheter inom förvaltningen. Preventionssamordnaren är behjälplig med utveckling och samordning av det förebyggande och trygghetsskapande arbetet. Anhörigbehandlingar ges till missbrukares anhöriga genom resursenheten.

Förvaltningens samarbete med skolan och projektet med "skolfältare" har fallit väl ut och samtliga elever har ökat sin närvaro i skolan. De elever i årskurs 9 som gick ut grundskolan vårterminen 2016 hade behörighet till gymnasiets nationella program.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att undersöka förutsättningarna för en familjecentral i området. För att minska kostnaderna inom individ och familj används egna öppenvårdsinsatser i alla ärenden där det finns möjlighet. För att göra rättssäkra bedömningar och hitta kostnadseffektiva placeringar får nya handläggare stöd i sitt arbete av mentorer och ett tätare ledarskap. En effekt av detta är att fler socialsekreterare stannar kvar på arbetsplatsen vilket bidrar till en stabil arbetsgrupp och kontinuitet för klienterna. Ett annat resultat är att förvaltningen har kunnat börja fasa ut inhyrda konsulter. Förvaltningen räknar även med att inte behöva anlita konsulter från och med december.

Förvaltningen behöver satsa på utbildning av kursledare i ABC och KOMET för att kunna erbjuda föräldrautbildningen i stor utsträckning. Även rekryteringen av familjer till utbildningen ska ses över samt hur förvaltningen kan ge större möjlighet för familjerna att fullfölja utbildningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel barn som varit aktuella i BIR (barn i riskzon) anmäls inte till socialtjänsten.	100 %	100 %	100 %	0 %		80 %		2016
 ♀ Antal deltagare som genomfört föräldrautbildning en Alla Barn i Centrum (ABC)	5 deltagare	2 deltagare	3 deltagare	40 deltagare		40		2016
Analys Det har varit svårigheter i att rekrytera utbildningsledare och endast en kurs är genomförd under våren. Föräldrar i kön till kursen har inte haft möjlighet att delta då de blivit erbjudna. I dagsläget är det 22 personer i kö och samtliga kommer att erbjudas kursstart till hösten. Förvaltningen arbetar på att hitta nya sätt att informera föräldrar om kurserna.								
 ♀ Antal deltagare som genomfört föräldrautbildning en KOMET	3 deltagare		3 deltagare	23 deltagare		18		2016
Analys Det är endast en grupp som har genomförts under våren eftersom det har saknats gruppleddare. Tre kvinnor deltog och fullföljde utbildningen. Under hösten kommer förvaltningen att genomföra två utbildningar och på så sätt öka deltagandet. Rekrytering av gruppdeltagare sker fortlöpande.								
 Vräkta hushåll med barn				0		0		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Socialtjänsten ska öka kunskaperna om hemlöshet.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen utreder möjligheterna att utveckla Sättagårdsvägen till ett barnanpassat familjehus där socialtjänst och jobbtorg samverkar för att möjliggöra familjernas självförsörjning och möjligheten att få eget boende.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

- Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen satsar på att höja standarden på områdets parker genom investeringar i lekutrustning, markbeläggning, staket och nya planteringar. Vid större upprustning erbjuds de närboende möjlighet att själva delta i utformning och prioritering mellan olika alternativ.

För att öka tryggheten i park- och naturmiljöer pågår slyröjning och trädbeskränning i förvaltningens område.

Förvaltningen satsar på att området hålls rent och snyggt med bland ett demokratiprojekt ”Från marken till korgen – ett lyft för 127” som arbetar med att förändra medborgarnas attityd gällande nedskräpning.

Förvaltningen påbörjat ett arbete för att skapa fina ängsmarker som ökar den biologiska mångfalden. Ett antal gräsytor gjorts om till äng.

En checklista för trygga bostadsområden har tagits fram av förvaltningen och föreningen Skärholmens fastighetsägare. Den ska säkerställa att trivsel och trygghet prioriteras i nya bostadsområden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)				100 %		100 %	100 %	2016
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				47 %		50 %	75 %	2016
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				60 %		61 %	64 %	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en analys av gängkriminaliteten i Stockholm och utforma förslag på förebyggande och motverkande insatser som bidrar till en socialt hållbar utveckling	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Stadsdelsförvaltningen avvaktar socialförvaltningens kontakt i frågan.			
  Stadsdelsnämnderna kan bidra i trafiknämndens arbete med konceptet Levande Stockholm	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla de sociala mötesplatserna för äldre	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndsområdet är tryggt och välskött

 Uppfylls helt

Beskrivning

Skärholmens stadsdelsnämndsområde har trygga och välskötta offentliga rum av hög kvalitet. Parker och grönområden är inspirerande, inbjudande och levande. Skärholmens grönområden sköts på ett sätt som gynnar biologisk mångfald och tar vara på de nyttor som naturen kan ge och som gör staden både friskare och tåligare, så kallade ekosystemtjänster. Närheten till grönskan och vattnet utvecklas genom att Sätterskogens naturreservat görs mer tillgängligt, samtidigt som ekologiska värden och möjligheter till rekreation stärks. Planeringen av den offentliga miljön genomsyras av ett barnperspektiv. Flera stadsodlingar tillkommer och antalet fruktträd ökar. Förvaltningen ansvarar för skadedjursbekämpning i parkmiljö. För att

förbättra standarden i områdets parkmiljöer ansöker förvaltningen om reinvesteringsmedel.

Invånarna är delaktiga i brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete genom att samarbetet med civilsamhället ökar och medborgarmötena utvecklas. Lokalområdespolisen och förvaltningen kommer gemensamt ta fram ett samverkansavtal. Då det finns framtida byggplaner för Skärholmens stadsdelsnämndsområde är arbetet med trivsel och trygghetsaspekter i nuvarande och kommande bostadsbestånd samt parkmark prioriterat. Täta kontroller gör att skadegörelse på utrustning i parkmiljön upptäcks snabbt och kan åtgärdas.

Förvaltningen har ett väl organiserat trygghets- och säkerhetsarbete. Risk- och sårbarhetsanalyser, (RSA), görs för att förebygga eller undanröja sårbarhet i verksamheterna.

Förväntat resultat

50 % av invånarna i Skärholmens stadsdelsnämndsområde upplever trygghet i den stadsdel där man bor

61 % av invånarna i Skärholmens stadsdelsnämndsområde är nöjda med skötsel av park och grönområden

Analys

Kvaliteten och standarden i områdets parker har ökat under perioden. Bland annat genom investeringar i lekutrustning, markbeläggning, staket och nya planteringar som gjorts där behoven varit störst. En särskilt utpekad park för årets reinvesteringsmedel är Gröna stugans/Flygplansparken i Bredäng. Här föregås upprustningen av nära dialog med närboende som erbjuds möjlighet att själva delta i utformning och prioritering mellan olika alternativ för upprustningen, så kallad medborgarbudget. Projektet pågår och externa aktörer stöttar förvaltningen i att under projektets gång ta fram en modell som kan bli praxis för medborgarinflytande vid parkupprustningar i Skärholmen.

Trädbeskrningar och slyröjningar bidrar till upplevelsen av ett väl omhändertaget område. Förvaltningen har mottagit en ökning av positiva reaktioner på parkskötseln från medborgare. Genom demokratiprojektet ”Från marken till korgen – ett lyft för 127” fortsätter förvaltningen att på lång sikt skapa en attitydförändring gällande nedskräpning. Projektet verkar genom att synas där invånarna möts och genom att aktivera ungdomar som ambassadörer för förändring. Till exempel har fem gårdsfester med temat genomförts och under Skärholmsloppet och under sommaren ordnades tävlingar kopplade till nedskräpning där många barn deltog. Samtliga kommunala förskolor och ett antal skolor och LSS-boenden har städad under årets skräpplockardagar.

För att på sikt skapa fina ängsmarker som ökar den biologiska mångfalden i området har ett antal ytor gjorts om från gräsyta till äng. Redan efter en säsong syns en ökad mångfald av växter i ängarna. Förändringen har också minskat ned på tidskrävande gräsklippning och dess bränsleförbrukning till fördel för en bättre miljö. Två nya platser för stadsodling har anlagts i Stångholmsparken och Idleken, där närboende odlar genom brukaravtal med förvaltningen.

En checklista för trygga bostadsområden har tagits fram av förvaltningen och föreningen Skärholmens fastighetsägare. Den ska säkerställa att trivsel och trygghet prioriteras i nya bostadsområden. Punkter från checklistan har bland annat framförts vid de remissvar på samråd för bostäder som varit aktuella under året. För ökad trygghet och trivsel i Vårberg rekryteras medborgarvårdar. Verksamheten är på prov ca ett år och kommer att utvecklas efter

hand utifrån invånarnas behov.

Genom en enkätundersökning har invånarna gjorts delaktiga i den nulägesanalys som ligger till grund för polisens och förvaltningens gemensamma samverkansavtal. 331 svar har inkommit. Frågorna handlar om invånarnas upplevelse av brottslighet, ordningsproblem och otrygghet. Invånarna önskar bland annat förstärkt närvaro från polisen och fler aktiviteter och arbete för områdets ungdomar. En medarbetarenkät har också genomförts och fungerar som ytterligare underlag. Förvaltningen noterar att invånarnas och medarbetarnas uppfattningar om områdets utmaningar stämmer väl överens med varandra.

Förvaltningen har etablerat samarbeten med sex nya representanter för civilsamhället varav Forum för levande historia och Folkets Bio kommer att ingå i ett längre samarbete i olika föreningsprogram. Flera nätverk har matchats bland annat angående kvinnors hälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen bistår idrottsnämnden i genomförandet av en trygghetsöversyn för utegym och motionsspår, samt vägarna till, från och omkring idrottsanläggningar.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen deltar i genomförande av en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum genom att utvärdera vilka områden som är i behov av förnyelse.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen fortsätter arbetet med attitydförändringar kring nedskräpning.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska i samarbete med socialförvaltningen öka kompetensen hos medarbetarna i syfte att motverka extremism och radikala miljöer.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Staden avvaktar tillsättningen av en samordnare runt dessa frågor. Planeringen är att det kommer erbjudas kompetenshöjning för personal under hösten i dessa frågor.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Bostäder anpassade efter målgruppen planeras och byggs i samråd med byggherrar. Inflytt i LSS bostaden Sätra stall har påbörjats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	11			0		11	tas fram av nämnden	2016
Analys: 11 lägenheter färdigställda i Sätra stall. 5 brukare har flyttat in och ytterligare 2 brukare flyttar in under september månad.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6			12		6	tas fram av nämnden	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur tillgången till bostäder med särskild service LSS och SoL kan säkerställas.	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldregruppen göra en översyn av behovet och finansieringen samt placeringen av korttidsboende	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt fastighetsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att prövning sker om att bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning på boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31	
  Äldregruppen ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Micasa ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040	2016-01-01	2016-12-31	
  Äldregruppen ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende samt intressentboenden, med inriktning att öka antalet boenden i staden	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Det byggs anpassade bostäder för personer med funktionsnedsättning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har anpassade bostäder som möjliggör ett självständigt liv. I samband med nybyggnation av bostäder beställer förvaltningen bostäder med särskild service utifrån det behov som finns. Planeringsfasen av utbyggnaden av boenden för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning sker i samråd med bostadsbolag och rådet för funktionshinderfrågor. De nya bostäderna bidrar till att Stockholm blir världens mest tillgängliga huvudstad.

Förväntat resultat

11 färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)
6 påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

Analys

Förvaltningen har i samtliga pågående markanvisningsärenden tagit ställning till lämpligheten för bostäder med särskild service. Diskussioner om servicebostäder pågår i flertalet bostadsprojekt och fristående gruppbofastad i området utreds av Micasa. Fyra processer pågår där förvaltningen för diskussion med byggherre om möjlighet och utformning av anpassade bostäder. Inflyttning pågår vid Sättra stall där byggherren Svenska bostäder upplåter 11 lägenheter samt en servicelägenhet åt förvaltningen att driva som servicebostad för stadens behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen samverkar med rådet för funktionshinderfrågor kring framtidens LSS-bostäder.	2015-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Under sommaren anordnades 127-festivalen och fritidsverksamhetens aktiviteter för barn och unga i samtliga stadsdelsnämndsområden. Flertalet aktiviteter var i samarbete med kultur- och fritidsaktörer som verkar i andra områden vilket gjorde att barn och unga fick prova på mycket nytt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter				77,03 %		77 %	77 %	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska inventera och följa upp verksamheter inom ramen för uppdraget "fritid för alla"	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Det finns ett utvecklat och varierat utbud av fritidsaktiviteter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla barn, ungdomar och äldre, oavsett förutsättningar, ska ha en meningsfull fritid. Utbudet av fritidsverksamheter är jämställt för flickor och pojkar. Riktade insatser för flickor och barn

och unga med funktionsnedsättning görs. Det är lätt att nyttja spontanidrottsplatser samt motions- och friluftaktiviteter som till exempel barnspår och utegym. Att redan som barn ha tillgång till idrott och motion är en viktig hälsofråga men också en möjlighet till en rolig och meningsfull fritid.

Fritidsverksamhetens utbud och tillgänglighet utvecklas under året. På fritidsgårdarna ska det erbjudas ett brett spektrum av aktiviteter för att tilltala unga med olika intressen. Ungdomsrådet är ett forum som ger ungdomar ett ökat inflytande. Samverkan med föreningslivet är viktig och bidrar till fortsatt utveckling av ett varierat utbud av fritidsaktiviteter.

Äldre erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter genom Ekens öppna aktivitetscenter.

Förväntat resultat

77 % av ungdomar (10-17 år) upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter.

Minst 95 % av besökarna vid Ekens öppna aktivitetscenter är nöjda med utbudet av aktiviteter.

Analys

Under sommaren anordnades återigen 127-festivalen i stadsdelen. Festivalen erbjöd besökarna en mängd olika aktiviteter som spontanidrott, kampsport, dans, pyssel och teaterföreställningar. Samtliga aktiviteter var kostnadsfria. 24 500 barn fick möjlighet att prova på olika aktiviteter som för dem delvis var okända. Cirka 60 % av familjer med barn mellan 5-15 år som är aktuella på enheten för ekonomiskt bistånd uppgav att de har besökt festivalen.

Genom en enkät fick besökarna ange om de kände sig trygga på 127-festivalen. 97,4 % uppgav att de kände sig trygga på festivalområdet. Av de som svarade var 52 % tjejer och 48 % killar.

Fem veckor under sommaren genomfördes även dagläger inom fritidsverksamheten som bland annat innehöll teater, cirkus, stand-up padle, magdans och muralmålningssworkshop. Barn och unga fick prova på nya saker och möta kulturaktörer de annars inte skulle ha mött. Totalt deltog 843 barn och unga i åldrarna 6-15 år, något fler pojkar än flickor deltog trots att verksamheten medvetet valt många aktiviteter som lockar flickor. Fritidsverksamheten i Vårberg har under hösten fortsatt tillgång till en idrottssal vilket möjliggör fler idrottsaktiviteter på träffpunkten och mötesplatsen.

Andelen flickor som besöker fritidsverksamheten är 40 % och utfallet är därmed något lägre än 2015 då 43 % var flickor. En del av anledningen kan vara att Lilla hemmets lokaler i Lillholmsskolan är evakuerad på grund av vattenskada, det är annars en populär mötesplats för flickor. Lokalen beräknas vara återställd vid årsskiftet och verksamheten har under perioden förflyttats till Vårgården.

All personal inom fritidsverksamheten har utbildats via Make equal i jämställdhetseffekten och hur den kan vara till hjälp för att skapa jämställda mötesplatser. Verksamheten ska tilltala

både flickor och pojkar och den ska bygga på delaktighet, meningsfullhet och engagemang. Dans är en uppskattad aktivitet som har lockat många flickor och det erbjuds på flera mötesplatser samt i andra hemmets danssal. En lyckad aktivitet som lockade många var ett event på andra hemmet för flickor kring Beyonces nya skiva Lemonade där videos visades med efterföljande panelsamtal. Fritidsverksamheten fortsätter att utbilda juniorledare då de fyller en viktig roll som förebilder samt i att skapa större trygghet i lokalerna för besökande flickor.

Ungdomens hus i Skärholmen har fortsatt många nyanlända ungdomar som besöker verksamheten. Varje vecka erbjuds språkträning på ett lekfullt sätt via ”språklådan” där ett ord dras och sedan förs samtal om hur ordet stavas, låter och dess innebörd som respekt, ansvar, drömmar, rättigheter.

Fritidsverksamheten har fått i uppdrag att utvärdera den satsning som inleddes för funktionsnedsatta under hösten 2015. Satsningen innehåller riktade aktiviteter för funktionsnedsatta där varje dag innehåller en särskild aktivitet ledd av en fritidsledare. Fortsatt samarbete sker med RH-gymnasiet och Lindeparkens gymnasiesärskola.

Ungdomsrådet i Skärholmen har under sommaren haft aktiviteter för ungdomar på Sättrastrandsbadet och samarbetat med Europas största ungdomsfestival We are Sthlm där de erbjudit sportaktiviteter för ungdomar.

Under våren 2016 har 10 stycken aktiviteter med digitala spel för äldre genomförts på Ekens öppna aktivitetscenter. Aktiviteterna bestod av 6 stycken digitala spel som valts ut för att verka antingen kognitivt stimulerande eller fysiskt aktiverande. Spelen var antingen utvecklade av forskare specifikt för kognitiv eller fysisk utveckling för äldre eller kommersiellt utvecklade spel som använts i tidigare forskningsstudier och som diversifierats för att passa till äldre användare. Under projektets gång deltog totalt 32 personer i aktiviteterna i någon form och mottagandet har varit genomgående positivt enligt de individuella intervjuer som genomfördes med varje deltagare.

Förvaltningen har ännu inget resultat från Stockholms stads skolenkät som visar ungdomars upplevelse av tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel personal i fritidsverksamhet en som har kompetens inom genus och normkritik	83 %	50 %	50 %	80 %		80 %		2016
 ♀ Andel vid Ekens öppna aktivitetscenter som är nöjda med utbudet av aktiviteter				84,85 %		95 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen erbjuder ungdomar med funktionsnedsättning aktiviteter. (Skärholmens stadsdelsnämnd)	2015-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen ska möjliggöra muralmålning på befintliga väggar, alternativt på byggda lagliga väggar.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Barnkulturplanen ”Kultur i ögonhöjd” genomsyrar förvaltningens kulturarbete för barn och ungdomar och förskolans tillgång till en kultureksekreterare möjliggör ett fokus inom området.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter				73,67 %		74 %	72 %	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och unga har nära till kultur och eget skapande i förskolor, öppna förskolor, parklekar och fritidsgårdar. Barnkulturplanen ”Kultur i ögonhöjd” är en viktig del i detta arbete och genomsyrar förvaltningens kulturarbete för barn och ungdomar. Barn och ungas egna intressen och behov styr utbudet av olika former av kultur, eget skapande och kulturevenemang i förskolan och i fritidsverksamheten. Tillsammans med sina familjer medverkar femåringarna i Bredängs och Skärholmens förskolor i El Sistema där de får utrymme för att utvecklas såväl kulturellt som socialt. Barn i förskolan garanteras minst en professionell kulturupplevelse per termin. Samarbete med biblioteket och stadsteatern fortsätter. Möjlighet till kompetensutveckling inom kultur finns för förskolans personal. Kulturverksamheter förstärks genom tillsättande av en kultureksekreterare, bland annat utökas samarbetet med de kommunala skolorna.

Förväntat resultat

74 % av ungdomar (10-17 år) upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter

Analys

Förvaltningen har ännu inget resultat från Stockholms stads skolenkät.

Samtliga förskolor arbetar utifrån barnkulturplanen "Kultur i ögonhöjd" som innebär kultur för, av och med barn. Kultur för barn är det professionella kulturutbud som varje barn inom förskolan erbjuds, exempelvis teaterföreställningar. Kultur med barn är bland annat de biblioteksbesök som pedagogerna gör tillsammans med barnen. Kultur av barn syftar till barnens eget skapande i förskolan vilket gestaltas både i skapade alster, drama och lekar. För att uppmuntra barnens eget skapande finns olika typer av material tillgängligt för barnen, flera förskolor har även tillgång till ateljéer.

Resultaten från förskolans brukarundersökning visar att 78 % av vårdnadshavarna är nöjda med frågan om barnen ges möjlighet att ta del av stadens kulturutbud. Trots att resultatet är en sänkning med två procentenheter mot föregående år är vårdnadshavare i Skärholmen fortfarande mest nöjda jämfört med övriga stadsdelar.

Kultursekreteraren fortsätter samarbetet med biblioteket och flera föreställningar spelas i deras lokaler. Vid en av teatrarna erbjöd biblioteket en fördjupning för att uppmuntra barnens skapande. Flera förskolor arbetade vidare på förskolan med upplevelserna och tre förskolor ställde ut sina alster på biblioteket i maj.

El sistema omfattar från och med hösten samtliga femåringar i stadsdelen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barn och unga i stadsdelen har tillgång till professionell kultur och eget skapande, samt inflytande och delaktighet i kulturlivet.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska verka för att El-sistema ska innefatta alla femåringar i stadsdelen.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen bekostar en 20 % tjänst för en musikpedagog som möjliggör att samtliga femåringar i stadsdelen får medverka med start i höst. Ett uppstartsmöte med samtliga förskolor i stadsdelen har genomförts tillsammans med musikpedagoger och kultursekreteraren.			
 Stadsdelsförvaltningen tar fram en handlingsplan som redogör för hur målen inom Kultur i ögonhöjd kommer att uppnås.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Resultatet från årets brukarundersökning avseende äldreomsorg kommer i oktober och redovisas i verksamhetsberättelsen. De flesta årsmålen för indikatorerna förväntas uppnås.

Resultatet från årets brukarundersökning avseende dagverksamhet inom äldreomsorgen har inkommit och överlag är brukarna nöjda. Däremot är vissa resultat lägre än förväntat och ett

analysarbete har inletts.

Hittills har äldreomsorgen driven i egen regi sökt och erhållit statliga medel om totalt 2,9 miljoner kronor avseende ökad bemanning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende				100 %		95 %	95 %	2016
Analys Sätra vård och omsorgsboende har utarbetat en blankett för att avdelningarna månatligen ska kunna följa upp utevistelsegarantin.								
  Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	100 %	91 %	95 %		95 %	95 %	2016
  Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)				84 %		86 %	86 %	2016
  Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)				91 %		92 %	85 %	2016
  Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende				4,8		10	Maximalt 10 personer	2016
Analys I hemtjänstens uppdrag ingår att planera sin bemanning så den enskilde får hjälp av sin kontaktperson i första hand. Eftersom många hemtjänsttagare har ett stort stödbehov ökar dock risken för att man får möta ett större antal personer vilket gör det svårt att nå det prognostiserade årsmålet. För att nå kontinuitetsmålet har man täta schemaavstämningar och uppföljningar.								
  Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)				75 %		76 %	70 %	2016
  Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)				85 %		86 %	85 %	2016
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)				82 %		84 %	84 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)				94 %		94 %	90 %	2016
Aktivitet				Startdatum	Slutdatum	Avvikelse		
 	Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras			2016-01-01	2016-12-31			
 	Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen			2016-01-01	2016-12-31			
 	Äldrenämnden får i uppdrag, att utreda och i samarbete med stadsdelsnämnderna, Micasa AB och servicenämnden fastlägga en strategi för trygghetslarm i särskilt boende, inklusive ansvar för upphandling av dessa larm			2016-01-01	2016-12-31			

Nämndmål:

Äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

De äldre har en omsorg av god kvalitet och känner sig trygga. På Sätra vård- och omsorgsboende får äldre regelbundna utevistelser samt möjlighet till dagsutflykter under hela året och särskilt under sommaren. Alternativa regelbundna aktiviteter erbjuds om den äldre inte vill eller kan gå ut. Verksamheterna erbjuder vällagad mat, möjligheter till social gemenskap och flera sociala träffpunkter med mångkulturellt innehåll. Anhöriga till äldre med omsorgsbehov ges stöd.

Biståndsbedömningen grundas på individens behov oavsett kön. Kontinuerliga individuppföljningar genomförs för att säkerställa korrekta beslut utifrån den äldres behov och rätt till insats. Medarbetarna inom äldreomsorgen har rätt kompetens. En hög personalkontinuitet bidrar till en trygg hemtjänst för äldre.

Förväntat resultat

86 % av omsorgstagarna är nöjda i hemtjänst i ordinärt boende och
92 % av omsorgstagarna är nöjda (vård- och omsorgsboende)

Analys

Ett tiotal medarbetare inom äldreomsorgen är under pågående utbildning eller har färdigutbildat sig till undersköterskor under våren och sommaren. På Sätra vård- och omsorgsboende har de äldre erbjudits utevistelser samt dagsutflykter alternativt inomhus-aktiviteter om den äldre inte vill gå ut. För årsmålet avseende kontinuitet inom hemtjänsten driven i egen regi finns viss risk att det inte uppnås. Många hemtjänsttagare har ett stort stödbehov och det ökar risken för att man får möta ett större antal personer.

Ett utvecklingsområde inom förvaltningen vad gäller äldreomsorg är att ta fram könsfördelad statistik kring biståndsbedömning och analysera underlaget och de skillnader som framträder. Resultat från brukarundersökningen redovisas i verksamhetsberättelsen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel äldre inom kommunala hemtjänsten som känner förtroende för hemtjänstperson alens kunskaper				89 %		90 %		2016
 ♀ Andel äldre med hemtjänst som anser att beslutet motsvarar behovet				52 %		55 %		2016
 Andel äldre på Sättra vård- och omsorgsboende som upplever att de har förtroende för personalen				85 %		87 %		2016
 ♀ Andel äldre på Sättra vård- och omsorgsboende som är nöjda med de aktiviteter som erbjuds				66 %		70 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla äldre över 75 år med hemtjänst eller trygghetslarm erbjuds gratis broddar.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Organisation för utdelningen av broddar är klar.			
 Stadsdelsförvaltningen ska utreda hemtjänstkunders önskemål om att handla på nätet.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska utveckla samarbete med pensionärsrådet vid planering och genomförande av anhörigdagen och demensdag.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsnämnden söker statliga medel för ökad bemanning inom äldreomsorgen.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden har formulerat fem nämndmål som alla bedöms bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål. Arbetet med att implementera och verkställa uppdragen i Stockholms stads miljöprogram 2016-2019 har påbörjats. Programmets mål har arbetats in i verksamhetsplanen och en samordnare finns för att samordna förvaltningens arbete med programmet.

Förvaltningen fortsätter att arbeta mot ett klimatsmart Stockholm. Matavfall sorteras, nya och ombyggda förskolor värms upp med bergvärme eller fjärrvärme, miljöbilar som drivs med

miljövänligt bränsle används. Samtliga enheter på förvaltningen tagit fram minst ett nytt arbetssätt för att minska uppkomsten av avfall. Andelen ekologisk mat som serveras till barn och omsorgstagare under stadsdelsnämndens regi ökar. Åtgärder för att förbättra inomhusmiljön vidtas och tekniska lösningar som bidrar både till en bättre inomhusmiljö och lägre eller lika energianvändning eftersträvas.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens energikartläggning har visat att i jämförelse med Boverkets rekommendationer har vissa förskolor en hög energi- och elförbrukning. I samarbete med SISAB byts, vitvaror och armaturer på de förskolor som har hög energiförbrukning.

En projektledare är utsedd för att driva det övergripande miljöarbetet på förvaltningen. En struktur för miljöarbetet tas fram under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi (GWh)	0,42 GWh					1,26 GWh	1 880 GWh	2016

Nämndmål:

Nämndens energianvändning är hållbar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter med tillagningskök och där så är möjligt sorterar ut matavfall för biologisk behandling. Nya och ombyggda förskolor värms upp med bergvärme eller fjärrvärme. Förvaltningens bilar är miljöbilar och drivs med miljövänligt bränsle. Under 2016 genomförs tariffoptimering i syfte att välja det mest kostnadseffektiva abonnemanget i de verksamheter där tidigare undersökning har visat att det är gynnsamt.

Förvaltningens energikartläggning har visat att i jämförelse med Boverkets rekommendationer har vissa förskolor en hög energi- och elförbrukning. Översyn och eventuellt byte av säkringar, vitvaror och armaturer genomförs på de förskolor som har hög energiförbrukning.

Förväntat resultat

Köpt energi (GWh) minskar

Analys

En projektledare är utsedd för att driva det övergripande miljöarbetet på förvaltningen. För en hållbar energianvändning och ett långsiktigt miljöarbete i enlighet med Stockholms stads

miljöprogram 2016-2019 krävs en delvis ny organisering och en struktur för miljöarbetet som tas fram under hösten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen inväntar trafikkontorets inbjudan att medverka till att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elbilar	46,15 %			37,5 %		14 %	14 %	Halvår 1 2016
Aktivitet	Startdatum		Slutdatum		Avvikelse			
  Stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk samt att med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas	2016-01-01		2016-12-31					

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att främja ekosystemtjänster i planering, drift och underhåll av områdets park- och naturmark. Flera gräsytor har gjorts om till ängsmarker för att öka den biologiska mångfalden. Redan efter en säsong syns en ökad mångfald av växter i ängarna.

Förvaltningen ser på kort sikt utmaningar i att på lokal nivå mäta resultaten av arbetet och kommer inledningsvis att fokusera på att ta fram arbetssätt och mätmetoder.

Nämndmål:

Ekosystemtjänster i park- och naturområden bidrar till en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Skötseln av stadens park- och naturområden är viktig både för rekreation och för biologisk mångfald. Ekosystemtjänster främjas i planeringen och förslag till beslut om skötsel- och investeringsåtgärder ska analyseras ur ett ekologiskt perspektiv.

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen rapporterar om ökad biologisk mångfald i sin årliga uppföljning om statusen i Sätterskogens naturreservat.

Analys

Nämndmålet är formulerat utifrån nämndens genomförandeansvar som beskrivs i Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. Målet samt underliggande indikator och aktiviteter är nya och årets resultat kommer att redovisas till verksamhetsberättelsen.

Förvaltningen har sedan tidigare påbörjat ett arbete med att främja ekosystemtjänster i planering, drift och underhåll av områdets park- och naturmark. Stadens nya miljöprogram tydliggör uppdraget och inriktningen. Förvaltningen ser på kort sikt framförallt utmaningar i att på lokal nivå mäta resultaten av arbetet och kommer därför inledningsvis att fokusera på att ta fram arbetssätt som kan kopplas till relevanta mätmetoder.

För att på sikt skapa fina ängsmarker som ökar den biologiska mångfalden i området har ett antal ytor gjorts om från gräsyta till äng. Redan efter en säsong syns en ökad mångfald av växter i ängarna. Förändringen har också minskat ned på tidskrävande gräsklippning och dess bränsleförbrukning till fördel för en bättre miljö.

Två av entréerna till Sätterskogens naturreservat får under hösten en ny, mer tilltalande utformning genom investering i skyltning och markförbättring.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel utvecklingsinsatser där minst en ekosystemtjänst har stärkts						50 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 För ökad biologisk mångfald och rekreation ändras skötseln av särskilt utpekade ytor i stadsdelsnämndsområdet från gräsklippning till slåtter.	2016-04-28	2017-12-31	
 Tillgången till Sätterskogens naturreservat stärks genom förbättrad tillgänglighet till och vid entréerna till reservatet	2016-04-28	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Organisering pågår för att jobba med avfallshanteringen inom förvaltningens verksamheter och i förvaltningens administrativa lokaler. En projektledare är tillsatt och en projektplan är påbörjad.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling i Stockholm	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska involveras i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Avfallshanteringen inom nämndens verksamheter är miljövänlig och resurseffektiv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samtliga enheter har inlett utredning av möjligheterna till sortering av förpackningar. Samtliga enheter har tagit fram minst ett nytt arbetssätt för att minska uppkomsten av avfall.

Analys

Organisering pågår för att jobba med avfallshanteringen inom förvaltningens verksamheter och i förvaltningens administrativa lokaler. En projektledare är tillsatt och en projektplan är påbörjad.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Möjligheterna till sortering av förpackningar (plast, kartong/well, färgat glas, ofärgat glas, metall) samt tidningar utreds på alla enheter	2016-04-28	2016-12-31	
 Nya arbetssätt för att minska uppkomsten av avfall, t.ex. att undvika onödiga förpackningar och emballage, undvika engångsmaterial samt minska matsvinn genom planerade måltidsinköp utreds på alla enheter	2016-04-28	2016-12-31	
 Nämndens enheter ska ta fram rutiner för att ha kontroll på vilket farligt avfall som uppstår inom den egna verksamheten och förvissa sig om att egen hantering, borttransport och omhändertagande sker på ett korrekt sätt.	2016-04-28	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Förskolor och öppna förskolor använder vägledningen från kemikaliecentrum vid översyn av material och rutiner. Kockarnas nätverk inom förskolan fortsätter och de tar lärdom av varandra för att öka andelen ekologiska livsmedel.

Det miljöfarliga avfall som dumpas i stadsdelsnämndsområdets park- och grönområden tas omhand av förvaltningen på ett miljömässigt korrekt sätt

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %					76,92 %	50 %	2016
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB)						20 %	40 %	2016
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.						33,33 %	35 %	2016

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är giftfria

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och omsorgstagare, i de verksamheter stadsdelsnämnden ansvarar för, serveras en ökad andel ekologisk mat. Inom förskolan serveras vegetarisk mat en dag i veckan och samtliga kockar genomgår utbildning inom vegetarisk matlagning och köttkonsumtionen minskar. Kockarna ingår i ett gemensamt nätverk vilket ger inspiration och erfarenhetsutbyte.

Barn utsätts inte för farliga kemikalier i förskolan. Förskolorna rensar bland leksaker, ser över städrutiner och väljer kemikaliesmarta förbrukningsartiklar med stöd av Kemikaliecentrums vägledning och checklista. Chefer och personal utbildas inom området.

Förväntat resultat

76,92 % av förskolorna har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola

33,33 % av stadens totalt inköpta måltider och livsmedel är ekologiska

Analys

Förvaltningen har erhållit medel för att påskynda arbetet med att minska barns exponering samt borttagandet av gifter i förskolans miljöer. Framförallt prioriteras att ta bort material som är nära barnen, exempelvis vilomadrasser.

Förskolorna och de öppna förskolorna använder Kemikaliecentrums vägledning och samtliga beräknas ha uppnått nivå 1 under året. Förskolorna har kommit olika långt i arbetet med att rensa bland leksakerna och nya inköp görs enligt rekommendationer från Kemikaliecentrum.

Det miljöfarliga avfall som dumpas i stadsdelsnämndsområdets park- och grönområden tas omhand av förvaltningen på ett miljömässigt korrekt sätt.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Aktiviteter och åtgärder i enlighet med miljöhandlingsplanen ska implementeras i samtliga verksamheter.	2016-01-01	2016-12-31	
	Det detaljerade skötselprogrammet för Sätterskogens naturreservat ska innehålla särskilda skötselplaner för Sättersån och Skärholmsbäcken.	2016-04-21	2016-12-31	
	Förskolorna och de öppna förskolorna ska påbörja arbetet med att minska skadliga kemikalier i barnens miljö, en kartläggning av nuläget ska göras.	2015-01-01	2016-12-31	
	Förvaltningen ansluter sig till kemikalieregistreringssystemet när det finns tillgängligt, för att underlätta arbetet med att minska användningen av märkningspliktiga kemiska produkter/utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen	2016-04-28	2016-12-31	
	Förvaltningen tar fram rutiner för att vid upphandling av varor inom stadsdelsförvaltningens verksamheter begära in information om innehåll av ämnen på EU:s kandidatförteckning och sammanställa denna till kemikaliecentrum.	2016-04-28	2016-12-31	
	Stadsdelsförvaltningen inventerar behovet av att söka medel från klimatmiljarden för förskolornas inne- och utemiljöer. Vid behov söks medel i tertiärrapport 1.	2016-01-01	2016-07-31	
Analys				
Förvaltningen avslutar aktiviteten då planerade åtgärder i form av utbyte av vitvaror genomförs genom SISAB.				
	Strandlinjen längs stadsdelsnämndsområdet hålls fri från skräp och miljöfarliga ämnen genom särskild städinsats längs hela sträckan tidig sommar samt höst	2016-04-21	2016-12-31	
	Vid om- eller utbyggnad av förskolor ställer stadsdelsförvaltningen krav på att fastighetsägare prioriterar att ta bort byggmaterial som innehåller skadliga kemikalier	2016-04-28	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen tar hänsyn till inspektioner och medarbetarnas synpunkter för att förbättra inomhusmiljön både i verksamhets- och administrativa lokaler.

Förvaltningen beställt åtgärder från SISAB på förskolelokaler för att åtgärda brister som har kommit fram i miljöförvaltningens inspektion.

Övriga brister som uppmärksammas i inspektionen åtgärdas inom förskolornas egenkontroll. Verksamheten hemtjänsten flyttar in i nya lokaler på grund av att deras gamla lokaler inte uppfyller god kvalitet.

Bristerna i medborgarkontorets ventilation utreds och åtgärdas.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i förvaltningens verksamhetslokaler är sund.

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen bevakar i samarbete med fastighetsbolagen, att riskfaktorer i verksamhetslokalernas inomhusmiljö undanröjs. När åtgärder vidtas för att förbättra inomhusmiljön bevakas att tekniska lösningar som bidrar både till en bättre inomhusmiljö och lägre eller lika energianvändning eftersträvas. Inredning och belysning anpassas för att erbjuda en väl fungerande och trygg arbetsmiljö.

Förväntat resultat

Verksamhetens lokaler uppfyller stadens krav på sund inomhusmiljö.

Analys

I medborgarkontorets administrativa lokaler finns brister i ventilationen. Orsak och åtgärd för att säkerställa god ventilation utreds.

Miljöförvaltningen har genomfört inspektioner på samtliga förskolor där flera har fått anmärkningar på buller och ventilation. Förvaltningen har beställt åtgärder av bland annat SISAB som förvaltar majoriteten av förskolorna. Övriga brister som uppmärksammats i inspektionerna åtgärdas inom förskolornas egenkontroll.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att båda nämndmålen uppfylls och prognosticerar ett överskott om totalt 17,6 mnkr för 2016. Merparten, 14,0 mnkr, är hänförligt till de ändrade redovisningsprinciperna avseende statsbidragsintäkter.

För ordinarie verksamhet prognosticerar förvaltningen ett överskott om 3,6 mnkr. Överskottet är ett direkt resultat av förvaltningens intensiva arbete med att få en budget i balans. Förvaltningen har under året arbetat att säkra att biståndsbedömningen är i enighet med stadens riktlinjer, granskat debiterad tid på hemtjänsten, systematiskt arbetat för att få ner kostnaderna för dyra externa boenden enligt LSS och SoL samt genomfört noggrann uppföljning av kostnadsutvecklingen inom hemtjänsten där också all debiterad tid som inte är förankrad i beställningen bestridits. Förvaltningen har också arbetat med att öka förståelsen och engagemang bland chefer och medarbetare avseende ekonomiuppföljningen vilket bedöms bidra till ökad kostnadsmedvetenhet.

Förvaltningen bedömer att statens sänkning av schablonerna avseende placeringskostnader för ensamkommande flyktingbarn påverkar nämndens framtida ekonomi negativt. Förvaltningen har därför påbörjat arbetet med att omplacera ungdomarna från kostsamma HVB till jourhem samt förhandlar priser med vårdgivarna till nivå som motsvarar ersättningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har under de senaste åren lyckats minska antal biståndstagare och även antal långtidsberoende av ekonomiskt bistånd genom det effektiva förändringsarbete som bedrivs. Under perioden augusti 2014 till och med juli 2015 var 1397 personer beviljade ekonomiskt bistånd. Under motsvarande period ett år senare var 1282 personer beviljade ekonomiskt bistånd vilket innebär en sänkning med 115 personer.

Stockholm tillhör en av de snabbast växande regionerna i Europa. Befolkningsökningen har medfört ett ökat tryck på bostadsmarknaden medan bostadsbyggandet inte har följt med i samma takt. Bostadsbristen är idag påtaglig. Om flera personer hade lättare att få en bostad så hade de även kunnat försörja sig själva eftersom arbetsmarknaden är god. En stor andel personer som socialtjänsten kommer i kontakt med aktualiseras på grund av bostadslöshet. Den huvudsakliga orsaken till aktualiseringen är att de inte har kommit in i bostadsmarknaden med förstahandskontrakt. SHIS Bostäder (Stiftelsen hotellhem i Stockholm) förmedlar genomgångsbostäder till personer som har av olika skäl hamnat utanför den ordinarie bostadsmarknaden. Socialtjänsten kan genom SHIS ge personer som står långt ifrån den reguljära bostadsmarknaden ett mer varaktigt och hållbart boende. Förvaltningen bedriver även boende inom egen regi. Verksamheten vänder sig till hemlösa barnfamiljer utan sociala problem, såsom pågående missbruk eller kriminalitet. Familjer som placeras på Sättragsboendet remitteras från socialtjänsten. För att öka de bostadslösa kunskap om bostadsmarknaden samt öka deras möjligheter att hitta en bostad delar förvaltningen ut informationsmaterial. Bostadslösa hushåll har också tätare uppföljningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,59 %	3,15 %	3,99 %	3,83 %	3,59 %	3,9 %	1,9 %	Tertial 2 2016
Analys Andelen personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen har minskat. Något fler kvinnor än män i förhållande till befolkningen uppbär ekonomiskt bistånd. I förvaltningen finns många ensamstående kvinnor med barn och forskning visar att efter en separation är det vanligt att det är just kvinnan som tar det största ansvaret för barnen, vilket inkluderar ett ekonomiskt ansvar. Förvaltningen kommer börja ta fram könsuppdelad statistik och analysera denna för att sedan titta närmare på om könsrelaterade förväntningar på klienter påverkar hur olika resurser fördelas. En könsrelaterad förväntning kan exempelvis vara en traditionell syn på föräldraskap och försörjning där kvinnan förväntas ta större ansvar för barnen och hemmet medan mannen förväntas ta större ansvar för försörjning genom att arbeta.								
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	2,39 %	2,03 %	2,76 %	2,55 %	2,39 %	2,5 %	1,2 %	Tertial 2 2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Andel vuxna med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska och enheten förväntas nå årsmålet. Resultatet visar att något fler kvinnor än män har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Generellt är det en något större andel män som har arbetslöshet som huvudsakligt försörjningshinder jämfört med kvinnor. För kvinnor är det istället en något större andel som har sjukdom som huvudsakligt försörjningshinder. Förvaltningen arbetar aktivt i samarbete med konsultläkare och landstinget för att hjälpa klienter med långa sjukskrivningar att komma ut i egen försörjning. Förvaltningen arbetar även för att bättra integrera personer med utländsk bakgrund som trots att de kanske bott i Sverige en längre tid inte fullt ut är inkluderade i samhället. Detta sker genom information om samhället som ges av två socialsekreterare.								
  Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	11 st	7 st	4 st		18 st	18 st	750	Tertial 2 2016
Analys En gång per månad har förvaltningen möte med Jobbtorget för att gå igenom vilka klienter/aspiranter som är aktuella för insatsen. Just nu är det fler män än kvinnor som fått ta del av denna insats, men förvaltningen kommer tillsammans med Jobbtorg att arbeta för att fler kvinnor tar del av insatser ur ett jämställdhetsperspektiv.								
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	32 st	9 st	22 st	41 st	44 st	30 st	500 st	Tertial 2 2016
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	1 044					740 st	10 000 st	2016
  Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	13				20	20 st	800 st	Tertial 2 2016
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	740 st	382 st	358 st	739 st		740 st	8000 st	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Stockholm Business Region, inom ramen för samarbetet med Start-up Stockholm, samt stadsdelsnämnderna utveckla möjligheten för unga stockholmare att driva sommarlovsföretag inom ramen för feriejobb.	2016-01-01	2016-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder och insatser för att stödja Jobbtorgaspiranter med psykosocial problematik. Under året skall ett centrum för särskilt stöd inrättas.	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska utöka den uppsökande verksamheten riktad till arbetslösa unga upp till 29 år i samråd med stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder, bolag och externa aktörer. En utredning och ett handlingsprogram för att bryta ungas utanförskap i Stockholm ska tas fram i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden och övriga berörda nämnder	2016-01-01	2016-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Beskrivning

Invånarna i Skärholmen försörjer sig själva. Unga vuxna finner sin plats i samhället genom studier och arbete och nyanlända ges möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden.

Ungdomarna erbjuds sommarjobb för att få referenser och arbetslivserfarenhet. Samarbetet med 127-festivalen fortgår. Fler tidsbegränsade anställningar skapas, bland annat inom parkverksamheten i egen regi.

För de kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden stärks ställningen till arbete genom arbetsmarknadsåtgärder. Kvinnors möjligheter till egenförsörjning uppmärksammas särskilt. Invånare har kunskap om samhällets funktioner.

Förväntat resultat

Högst 3,9 % av stadsdelens befolkning har ekonomiskt bistånd

Högst 2,5 % av hushållen i stadsdelen har långvarigt ekonomiskt bistånd

Analys

Förvaltningen har sedan förra året minskat antalet personer med ekonomiskt bistånd med 115 st och antalet långtidsberoende biståndstagare med 0,23 procentenheter genom effektivt förändringsarbete. I detta förändringsarbete ingår att varje person som uppbär ekonomiskt bistånd erbjuds relevanta insatser för att så fort som möjligt bli självförsörjande.

Fältverksamheten har utökats med en tjänst som har uppdrag att i samverkan med Mitt 127 samordna festivalen. Under sex veckor pågick 127-festivalen i stadsdelen. Besökarna erbjöds en mängd olika aktiviteter som spontanidrott, kampsport, dans, pyssel och teaterföreställningar. Samtliga aktiviteter var kostnadsfria. 24 500 barn har fått möjlighet att prova på olika aktiviteter som för dem var delvis okända. Cirka 60 % av familjer med barn mellan 5-15 år som är aktuella på enheten för ekonomiskt bistånd uppger att de har besökt festivalen. Genom en enkät fick besökarna ange om de kände sig trygga på festivalen. 97,4 % uppgav att de kände sig trygga på festivalområdet. Av de som svarade var 52 % tjejer och 48 % killar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsförvaltningen ska utreda på vilket sätt samarbetet med 127 festivalen ska fortgå under 2016 och kommande år	2016-01-01	2016-07-31	
Analys Förvaltningen har under våren 2016 utökat socialtjänstens fältverksamhet med en tjänst som har uppdraget att tillsammans med Mitt 127 samordna och genomföra 127-festivalen. I uppdraget ingår även att hitta sponsorer samt att samarbeta med andra förvaltningar som till exempel Kultur- och idrottsförvaltningen. Från och med 2017 kommer kostnaden för samordnaren att ingå i den ordinarie budgeten.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

- Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen per 31 augusti har ett överskott om 17,6 mnkr. 14,0 mnkr av överskottet kan hänvisas till ändrade redovisningsprinciper för statsbidrag. För ordinarie verksamhet prognostiseras ett överskott om 3,6 mnkr.

Avvikelse finns dock inom äldreomsorgen (-5,7 mnkr) och individ- och familjeomsorg (-3,5 mnkr). Underskott balanseras av överskott inom andra verksamhetsområden och stadsdelsförvaltningens medelreserv.

Överskottet är ett direkt resultat av förvaltningens intensiva arbete med att få en budget i balans. Förvaltningen har under året arbetat att säkra att biståndsbedömningen är i enighet med stadens riktlinjer, granskat debiterad tid på hemtjänsten, systematiskt arbetat för att få ner kostnaderna för dyra externa boenden enligt LSS och SoL samt genomfört noggrann uppföljning av kostnadsutvecklingen inom hemtjänsten där också all debiterad tid som inte är förankrad i beställningen bestridits. Förvaltningen har också arbetat med att öka förståelsen och engagemang bland chefer och medarbetare avseende ekonomiuppföljningen vilket bedöms bidra till ökad kostnadsmedvetenhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,43 %			99,39 %		100 %	100 %	Tertial 2 2016
● Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,5 %			99,2 %		100 %	100 %	Tertial 2 2016
● Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2016

Nämndmål:

Budgeten är i balans

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla enheter har en ekonomi som är långsiktigt hållbar och följer sin budget. Vid prognostiserade, negativa avvikelser vidtas åtgärder skyndsamt. Verksamheten anpassas till brukarnas behov och efterfrågan utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Prognossäkerheten i nämndens verksamheter är god.

Förväntat resultat

Nämndens budgetföljsamhet uppgår till 100 % efter resultatöverföringar
Nämndens prognossäkerhet avviker med max +/- 1 % mellan tertialrapport 2 och bokslut

Analys

Förvaltningen per 31 augusti har ett överskott om 17,6 mnkr. 14,0 mnkr av överskottet kan hänvisas till ändrade redovisningsprinciper för statsbidrag. För ordinarie verksamhet prognostiseras ett överskott om 3,6 mnkr.

Detaljerad information finns under uppföljning av driftbudget.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämnden har formulerat 9 nämndmål varav 8 bedöms bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Förvaltningen bedömer att målet om nämnden "Chef och medarbetare tar ansvar för en god arbetsmiljö" uppfylls "delvis" under året. Måluppfyllelsen påverkas av den negativa trenden på sjukfrånvaron. En analys för att fastställa orsakerna till ökningen har gjorts och en handlingsplan är under framtagning. Fokus läggs på de målgrupper där sjukfrånvaron är högre än motsvarande genomsnitt i staden och arbetsmarknad. Förvaltningen följer utvecklingen på sjukfrånvaron noggrant.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Könsuppdelad statistik har tagits fram för de indikatorer där det är möjligt. Resultatet på dessa indikatorer analyseras och en handlingsplan med konkreta aktiviteter för respektive målgrupp kommer att tas fram. Uppföljningen av handlingsplanen sker inom ramen för verksamhetsplanen 2017.

Inom ramen för förvaltningens jämställdhets- och jämlikhetsarbete har utbildningar och inspirationsföreläsningar för medarbetare genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Medborgarkontoret inför i september ett nytt nummerlappssystem som möjliggör att föra digital statistik på vilket ärende personen har, hur lång tid det tar och om personen är kvinna eller man. Det möjliggör en analys av om medborgarkontorets resurser används jämlikt.			

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställdhetsintegrerade

 Uppfylls helt

Beskrivning

Invånare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde behandlas lika och ges samma förutsättningar oavsett kön. Samtliga verksamheter tar fram könsuppdelad statistik i syfte att analysera hur makt och resurser kommer kvinnor och män/flickor och pojkar till del. Det könsuppdelade statistikunderlaget analyseras och används som grund för kommande verksamhetsstyrning. Medarbetare och nyckelpersoner, inom utvalda verksamheter, får ökad kunskap inom jämställdhetsintegrering. Arbetet med implementering av jämställdhetsintegrering utvecklas både på förvaltningsövergripande nivå och på utvalda enheter.

Förväntat resultat

Förvaltningens enheter har könsuppdelad statistik
Förvaltningens enheter analyserar könsuppdelad statistik i syfte att uppmärksamma eventuella skillnader ur ett jämställdhetsperspektiv inför 2017 års verksamhetsplan

Analys

I förskolans brukarundersökning är resultatet lika för vårdnadshavare till flickor respektive pojkar inom de flesta frågorna. En viss skillnad kan dock utläsas i frågorna som berör förskolans samverkan med hemmet där vårdnadshavare till pojkar är mer nöjda. Frågorna berör vårdnadshavarnas upplevelse av delaktighet, information om förskolans mål, välkommen att ställa frågor samt huruvida barnens utveckling och lärande synliggörs. Dessa resultat måste arbetas vidare med inom de förskolor som ser skillnaderna.

Tillsammans med ungdomsrådet planeras en utökning av aktivitetsstråket vid Västerholmsparken Skärholmen och en pannabana (en mindre inhägnad yta för en variant av fotboll) finns nu på plats som ett första resultat av samarbetet. Med inspiration från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) checklista för jämställdhet gjordes en enkel analys som visade att en sådan anläggning huvudsakligen kan förväntas locka killar varför en komplettering av banan med en aktivitet som huvudsakligen förväntas locka tjejer ska göras.

Även idrottsförvaltningen är en part i planeringen då parken ligger i direkt anslutning till Vårbergs IP som ska byggas om.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Kompetensprofiler för förskollärare, socialsekreterare och enhetschefer är nu framtagna. Profilerna används vid rekrytering, samt i det pågående arbetet med att vidareutveckla förvaltningens lönekriterier. Kompetensprofilen för enhetschefer kommer dessutom att utgöra en viktig grund för det planerade ledarasplicantprogrammet. Arbetet med resultatbaserad styrning har fortsatt inom förvaltningen.

Sjukfrånvaron över 90 dagar har fortsatt att öka och ligger kvar på en hög nivå, vilket även innebär att årsmålet för den totala sjukfrånvaron för 2016 inte bedöms kunna uppnås. Sjukfrånvaron bland kvinnor är nästan dubbelt så hög jämfört med männens. Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att kartlägga frånvarobilden inom olika enheter och att analysera sjukfrånvaroorsaker. Implementeringen av ett nytt hälsomaterial på enheterna och nya samtals- och enkätverktyg för cheferna är insatser som genomförs på enheterna i syfte att minska sjukfrånvaron. Även påbörjad utbildning om samverkansavtalet, aktiviteter som syftar till att utveckla dialogen vid enheternas arbetsplatsträffar liksom påbörjad utbildning för biträdande chefer och skyddsombud i den nya föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö ser förvaltningen som viktiga bidrag i syfte att minska eventuella arbetsrelaterade orsaker till sjukfrånvaron. Vidare kommer förutsättningarna för att införa schemalagd friskvård på arbetstid att utredas under hösten.

Kommunfullmäktiges uppdrag om kompetensförsörjning redovisas under nämndmålet: Chef och medarbetare har en gemensam bild av uppdraget och rätt kompetens för att nå verksamhetens mål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex				80		80	83	2016
  Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats				78 %		78 %	100 %	2016
  Index Bra arbetsgivare							fastställt 2016	2016
Analys Indikatorn mätts inte 2016. Målvärden sätts i verksamhetsplan 2017 enligt stadens anvisningar.								
  Index Psykosocial arbetsmiljö							fastställt 2016	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Indikatorn mäts inte 2016. Målvärden sätts i verksamhetsplan 2017 enligt stadens anvisningar.								
  Sjukfrånvaro	8,5 %	4,5 %	9,3 %	7,5 %	8 %	7 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2016
Analys Trots fortsatta satsningar på hälsofrämjande åtgärder och insatser för att minska sjukfrånvaron har sjukfrånvaron ökat. Det är sjukfrånvaron över 90 dagar och kvinnor som står för ökningen. Den korta sjukfrånvaron har minskat något. Fortsatt arbete kommer att ske under året med framförallt hälsofrämjande åtgärder.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,08 %	1,56 %	2,18 %	2,2 %	2 %	2 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska sträva efter hög personalkontinuitet i beviljade hemtjänstinsatser	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Chef och medarbetare har en gemensam bild av uppdraget och rätt kompetens för att nå verksamhetens mål

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter kännetecknas av god kvalitet där brukaren/medborgaren står i centrum. Enheternas mål och åtaganden preciseras i dialog med medarbetarna vid medarbetarsamtal och vid arbetsplatsträffar. Chefer och medarbetare har därmed en gemensam bild av vad arbetet ska leda till. Delaktighet ger förutsättningar för engagemang i hur verksamheten ska utvecklas och förbättras.

Varje medarbetare har en individuell utvecklingsplan som tagits fram tillsammans med chefen. Det är tydligt för medarbetaren vilka krav och förväntningar som ställs på både prestation och utveckling. Utveckling av medarbetarnas kompetens har sin grund i verksamhetens behov. Socialsekreterare och biståndsbedömare stärks i sin kompetens genom bland annat introduktionsprogram/mentorprogram.

För att säkra att förvaltningen långsiktigt har rätt kompetens för att nå uppsatta mål utvecklas den systematiska planeringen i kompetens- och bemanningsfrågor. Att säkra tillgången till förskollärare och socialsekreterare är prioriterat. En kompetensbaserad rekryteringsprocess säkerställer att den enskildes kompetens är avgörande och att ingen diskriminering sker, vilket sannolikt också ökar mångfalden både bland medarbetare och bland chefer.

Enhetschefer inom socialtjänsten ingår som piloter i stadens ledarutvecklingsprogram inom socialtjänsten. Programmet ska ge ökad kunskap och förståelse om ledarskap som bidrar till en god arbetsmiljö och därmed ett gott verksamhetsresultat med brukaren i fokus.

Arbetet med kompetensprofiler och lönekriterier fortsätter i samverkan med de fackliga parterna.

Förväntat resultat

Minst 90 % av medarbetarna anser att de är insatta i sin arbetsplats mål och åtaganden

Analys

Arbetet med resultatbaserad styrning har fortsatt inom förvaltningen. Under året kommer ingen medarbetarundersökning att genomföras. Nästa är planerad till februari 2017. Följande enheter inom förvaltningen har skickat in sina tävlingsbidrag till kvalitetsutmärkelsen; Ledningsgruppen inom avdelningen Förskola och fritid, Socialtjänstens administrativa enhet, Resursenhetens KBT-team och Socialtjänstens relationsvårdsteam.

Förvaltningen har fortsatt planera för hur det systematiska arbetet i kompetens- och bemanningsfrågor ska genomföras. Arbetet med att ta fram kompetensprofiler för förskollärare och socialsekreterare har avslutats med en kvalitetssäkring av profilerna med stöd av en extern konsult. Profilerna används som kravprofil vid rekrytering samt i det pågående arbetet med att vidareutveckla förvaltningens lönekriterier. I detta arbete kommer chefer, medarbetare och fackliga parter att involveras under hösten

En arbetsgrupp bestående av chefer, medarbetare och fackliga parter har tillsammans tagit fram en kompetensprofil för enhetschefer. Profilen ska kvalitetssäkras och utgör en del i utredning av möjligheterna till ett internt ledaraspirantprogram. Syftet med ledaraspirantprogrammet är att kunna identifiera och utveckla potentiella ledare bland medarbetarna.

Särskild redovisning: Kompetensförsörjning

Arbetet med vidareutveckling av kompetens- och bemanningsplaneringen fortsätter under hösten och det kommande året. Förvaltningens personalomsättning har ökat med 5 procent i jämförelse med vad som gällde oktober 2015. Personalomsättningen uppgår i augusti till 25 procent. Det är framförallt socialtjänsten som står för ökningen av personalomsättningen. Förhoppningen är att implementeringen av den stadsövergripande handlingsplan som syftar att förbättra socialsekreterare och biståndsbedömares arbetssituation i kombination med förvaltningens övriga arbetsmiljöarbete ska leda till att personalomsättningen planar ut till en mer rimlig nivå.

Under året har förvaltningen bl.a. arbetat med att kvalitetssäkra olika HR-processer; såsom introduktion av nyanställda chefer och medarbetare.

Förvaltningen tillämpar kompetensbaserad rekrytering i enlighet med stadens riktlinjer, och som syftar till att säkerställa rätt kompetens vid rekrytering och minska risken för diskriminering. Utmaningar som anges i kompetensförsörjningsplanen inför 2016 är bland annat att rekrytera och behålla förskollärare, socialsekreterare och biståndsbedömare inom

myndighetsutövning. Ovan nämnda kompetensprofiler kan chefer använda som kravprofiler vid rekrytering. Kompetensprofilerna kommer även användas som underlag vid vidareutveckling av lönekriterierna, samt som underlag vid planerat ledarraspirantprogram inom förvaltningen. Aktiviteten utgör en del för att säkra framtida ledarförsörjning. Chefer inom socialtjänsten har varit piloter i stadens ledarutvecklingsprogram för chefer inom socialtjänst och biståndshandläggning. Programmet syftar bland annat till att chefer ska få ökad kunskap om ledarskap som bidrar till en god arbetsmiljö.

I syfte att minska personalomsättningen undersöker bland annat förvaltningen avgångsorsaker genom att erbjuda förskollärare och socionomer inom myndighetsutövning avslutssamtal med HR-funktionen, utöver avslutssamtal med närmaste chef. 10 personer har genomfört avslutssamtal under 2016 och orsakerna till avslut har varit varierande, bland annat önskan om kortare resväg till jobbet, hög arbetsbelastning och möjligheten att få prova annat arbete.

Under 2015 har socialtjänsten påbörjat ett arbete för att förbättra socialsekreterarnas arbetssituation vilket bland annat har inneburit inrättande av fler biträdande chefer, mentorer, metodutvecklare, socialsekreterare samt ett utökat administrativt stöd. Utökningen ska bidra till att medarbetare ges större möjlighet att få stöd i arbetet och till en minskad arbetsbelastning. Förvaltningen arbetar även med aktiviteter utifrån stadens handlingsplan, som framförallt inrymt arbetsmiljöfrågor. Socialsekreterare och biståndsbedömares arbetsbelastning kommer att följas upp genom uppföljning av antal ärende varje enhet har samt att medarbetare får skatta om de upplever en bra arbetssituation, känner att de kan göra ett gott arbete och kan rekommendera sin arbetsplats till andra. Socialtjänsten har inrättat en styrgrupp för att underlätta implementeringen av handlingsplanen. Arbetet kommer att fortsätta under hösten och det kommande året. Att sjukfrånvaron minskat inom socialtjänsten under 2016 skulle kunna vara en effekt av nämnda åtgärder.

För att säkerställa kompetensen och öka andelen förskollärare erbjuder förvaltningen barnskötare möjlighet att på delvis betald arbetstid utbildas till förskollärare. Samtliga tillsvidareanställda barnskötare som saknar barnskötarutbildning erbjuds dessutom barnskötarutbildning. Förvaltningen har tagit emot ett antal VFU-studenter (Förskollärarstudenter på verksamhetsförlagd utbildning) och arbete med att starta övningsförskola har påbörjats inom en förskoleenhet. Målet är att kvaliteten i lärarutbildningen höjs genom ett fördjupat samarbete mellan högskola och övningsförskola. Förhoppningen är även att övningsförskolan ska locka fler förskollärare till förvaltningen. Inom förskolan kommer även nyexaminerade förskollärare att erbjudas att arbeta sitt första år i yrket tillsammans med en erfaren förskollärarkollega för att bl.a. underlätta för kompetensöverföring. Förvaltningen har vid två tillfällen testat att göra en samlad rekrytering för samtliga lediga förskollärartjänster och undersöker förutsättningar för att inrätta en vikariepool.

Förvaltningen har deltagit i projektet "Fler män i vården" som syftar till att ta reda på orsaker till varför män är underrepresenterade i vården. Förvaltningen arbetar vidare med att öka andelen undersköterskor genom att erbjuda vårdbiträden undersköterskeutbildning. Fem vårdbiträden inom förvaltningen har erbjudits undersköterskeutbildning, varav tre inom hemstjänsten och två inom Sättra vård och omsorgsboende. Förvaltningen kommer under hösten följa upp projektet och utvärdera nyttan för de enskilda verksamheterna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel medarbetare som anser att de är insatta i sin arbetsplats mål och åtaganden (Nivå 4-5)				90 %		90 %		2016
Analys Ingen medarbetarundersökning genomförs under året. Nästa genomförs februari 2017.								
 Andel medarbetare som anser att värdegrunden har betydelse för brukarna på deras arbetsplats (Nivå 8-10)				83 %		83 %		2016
 Andel medarbetare som har en skriftlig individuell utvecklingsplan				81 %		81 %		2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 För att stärka kontinuiteten hos socialsekreterarna vidareutvecklas arbetsmiljöarbetet, bland annat genom att anställa mentorer.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningens arbete med kompetensförsörjning ska vidareutvecklas.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningens lönekriterier vidareutvecklas i samverkan med de fackliga organisationerna och göras kända hos medarbetarna.	2015-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Chef och medarbetare tar ansvar för en god arbetsmiljö

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Invånare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde får en verksamhet med god kvalitet. Att förvaltningen är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor är en förutsättning för hög kvalitet i verksamheterna. Fasta heltidsanställningar är norm och delade turer förekommer inte.

Förvaltningens medarbetare har en god hälsa genom att ledarskapet utvecklas och förutsättningarna för ett aktivt medarbetarskap ges. Insatser för god arbetsmiljö, ett gott arbetsklimat, friskvård till våra medarbetare och ett aktivt arbete vid sjukfrånvaro bidrar till ökad hälsa och att sjukfrånvaron minskar. Det hälsofrämjande arbetet förstärks och genomförda aktiviteter utvärderas. Jämställdhet och mångfald genomsyrar förvaltningens arbetsplatser. Utifrån resultat från bland annat medarbetarenkäten och i samverkan med de fackliga organisationerna vidtas åtgärder för att förbättra arbetsmiljön. Samverkansavtalet ger medarbetare och fackliga organisationer möjlighet till inflytande, delaktighet och utveckling.

Arbetsplatsträffar är kärnan i detta. Tillämpningsanvisningarna för samverkan har setts över och implementeras på enhetsnivå. Syftet är att förbättra kunskapsnivå om samverkan samt öka dialogen på arbetsplatsträffar.

Förväntat resultat

Sjukfrånvaron minskar och uppgår till max 7 %.

Aktivt medskapandeindex uppgår till minst 80 %.

80 % av enhetens medarbetare upplever att de inte är diskriminerade på sin arbetsplats

Analys

Sjukfrånvaron är fortsatt hög men har stått kvar på samma nivå; 8,5 procentenheter vid de senaste tre månadsrapporterna. Det är dock för tidigt att dra slutsatser om att ett trendbrott skett sett till de senaste två årens stigande sjukfrånvarotal. Det är den medellånga sjukfrånvaron och framförallt den långa sjukfrånvaron över 90 dagar som står för ökningen jämfört med tertialrapport 2 2015. Ökningen är 0,2 respektive 1,1 procentenheter.

Korttidsfrånvaron har under samma period minskat med 0,2 procentenheter och ligger på 2,1 procent i den senaste rapporten. Förvaltningen har påbörjat arbetet med en fördjupad analys av sjukfrånvaroorsaker och att se över behovet av ytterligare åtgärder. Av det som hitintills framkommit tycks orsakerna till sjukfrånvaron stämma överrens med vad som gäller i samhället i stort, det vill säga att diagnoser som innefattar psykisk ohälsa och skador på rörelseapparaten dominerar. Sjukfrånvaron inom socialtjänsten har minskat, medan den har ökat inom förskoleverksamhet, äldreomsorg och funktionsnedsättning. Det är långtidsfrånvaron som ökat inom dessa avdelningar.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med olika åtgärder på temat att utveckla hälsa, samverkan och dialog. Vid chefsforum i april på temat hälsa introducerades två verktyg som stöd till chefer i syfte att minska sjukfrånvaron; samtalsguide för hälsosamtal och verktyg för inventering av hälsofaktorer. Materialet har använts i det fortsatta arbetet med enhetsvisa genomgångar på temat "Hälsa på APT". Enheter som hitintills omfattats är: Hemtjänsten Bredäng och Sättra, Hemtjänsten Skärholmen och Vårberg, LSS- boenden vid Högsättra-, Bredäng-, och Tempelriddaren 63 och 65, Sättra vård och omsorgsboende, Beställarenheten inom socialtjänsten, Enheten för vuxna, socialpsykiatri och relationsvård, Stödenheten öppna förskolan och Förskolan Stångholmsbacken 97-99. Fler tillfällen med andra enheter är inbokade under hösten. Utbildning för biträdande chefer och skyddsombud i den nya föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö har påbörjats. Ett utbildningstillfälle har genomförts och två är inplanerade under september.

Utöver detta kommer förvaltningen under hösten att utreda förutsättningarna för att i större omfattning kunna införa schemalagd friskvård på arbetstid för medarbetare inom bruknära verksamheter.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att erbjuda ofrivilligt deltidsanställda heltidsanställning. 38 medarbetare har lämnat in önskemål om heltidssysselsättning, varav majoriteten arbetar inom äldreomsorgen. Av de som anmält intresse för heltidssysselsättning har tre erbjudits heltidssysselsättning under året.

Informationsinsatser om samverkansavtalet har genomförts på två arbetsplatsträffar. Fortsatta informationsträffar är planerade under hösten. Syftet är att öka kunskaperna om samverkan

och att utveckla dialogen vid arbetsplatsträffarna.

Förvaltningen har en fortsatt förhoppning om att implementeringen av hälsomaterialet, de nya verktygen för cheferna, liksom insatser för utökad samverkan och dialog ska bidra till att minska sjukfrånvaron.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel långtidssjukfrånvaro	4,93 %	2,39 %	5,42 %	3,87 %	4,7 %	3,8 %		Tertial 2 2016
Analys Det är den långa sjukfrånvaron som står för ökningen av sjukskottet. Cheferna har fått tillgång till nya samtalsverktyg som dels syftar till att öka medvetenheten om hälsa, dels att förbättra möjligheterna för medarbetare att kunna identifiera ohälsa i ett tidigt skede både på individ- och gruppnivå. Förvaltningens bedömning är att dessa åtgärder tillsammans med redan införda åtgärder kommer att kunna bidra till att sjukfrånvaron minskar.								
  Andel sjukfrånvaro mellan 15-90 dagar	1,52 %	0,51 %	1,72 %	1,43 %	1,3 %	1,2 %		Tertial 2 2016
Analys Den mellanlångs sjukfrånvaron har ökat något sedan tertialrapport 1 2016, och årsmålet bedöms inte kunna uppnås. Fortsatta hälsofrämjande aktiviteter och insatser som syftar till att öka delaktighet och engagemang i verksamheten bedöms kunna bidra till att minska sjukfrånvaron.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen utreder hur friskvård kan schemaläggas.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningens hälsofrämjande arbete ska vidareutvecklas.	2015-01-01	2016-12-31	
Analys: Hälsoutvecklare från företagshälsovården har stöttat förvaltningen i framtagning av nya samtalsverktyg för cheferna i syfte att tidigare kunna fånga upp signaler på ohälsa eller otrivsel bland medarbetare. Vidare har förvaltningen tagit fram nytt arbetsmaterial att användas inom enheterna. Målet är att skapa ett ökat hälsofokus bland medarbetarna. Inom enheterna testas olika hälsofrämjande satsningar som ska kunna bidra till att minska sjukfrånvaron.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Under hösten kommer en projektledare genomföra utbildningsinsatser kring HBTQ och mänskliga rättigheter. Därutöver kommer ett arbete ske för att undersöka behovet av stöd inom förvaltningens olika verksamheter, som arbetar med ungas organisering, för att samordna eventuellt behov av utbildning och aktiviteter.

Resultat från förskolans brukarundersökning visar att en hög andel, 5 % av vårdnadshavare upplever att deras barn har blivit diskriminerad i förskolan. Förskolans likabehandlingsarbete kommer att synliggöras ytterligare för vårdnadshavare. Förskolorna kommer även att fortsätta arbeta med det normkritiska perspektivet.

Medborgarkontorets medarbetare har genomgått en HBTQ-utbildning i stadens regi, ett pilotprojekt. Arbete pågår för att ta tillvara de kunskaper de fått för utveckling av verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Ärsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering							Öka	2016
Analys Det var för få svaranden i brukarundersökningen för ett resultat.								
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering							Öka	2016
  Andel brukare inom social-psykiatri som inte upplever diskriminering							Öka	2016
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	90 %				90		Öka	2016
Analys 90 % av vårdnadshavarna uppger att deras barn inte blivit utsatta för diskriminering i förskolans verksamhet. 5 % upplever att de har blivit utsatta, jämt fördelat över vårdnadshavare till flickor respektive pojkar.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Fritidsledare ska erbjudas kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter	2016-01-01	2016-12-31	
  Kommunstyrelsen ska skyndsamt genomföra en översyn i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt Stockholms stadshus AB i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktingmottagandet.	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska inventera och succesivt avlägsna exkluderande design inom nämndens ansvarsområde	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och bostadsnämnden och Micasa AB göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig och/eller kulturell inriktning samt hbtq-inriktning	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Invånare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde erbjuds verksamheter som lever upp till mänskliga rättigheter och är fria från diskriminering. Förvaltningen arbetar för jämställdhet och jämlikhet, samt ser till att kränkande särbehandling alltid motarbetas. Genom att utveckla samverkan med rådet för mänskliga rättigheter förstärker förvaltningen arbetet mot diskriminering. Medarbetarna får kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter. Individens behov styr det stöd den får oavsett kön och etnisk bakgrund. Förvaltningens verksamheter arbetar aktivt med värdegrunden och bemötandefrågor. Socialtjänsten ökar brukarens medverkan och delaktighet i de beslut och insatser de berörs av.

Förväntat resultat

Brukare upplever att de inte har blivit diskriminerade i kontakt med stadens verksamheter.

Analys

Arbetet med att stärka ungas organisering sker inom flera olika verksamheter inom förvaltningen och det fortsatta arbetet är formulerat i en projektplan. Under hösten kommer en projektledare genomföra utbildningsinsatser kring HBTQ och mänskliga rättigheter. Därutöver kommer ett arbete ske för att undersöka behovet av stöd inom förvaltningens olika verksamheter, som arbetar med ungas organisering, för att samordna eventuellt behov av utbildning och aktiviteter.

Resultat från förskolans brukarundersökning visar att en hög andel, 5 % av vårdnadshavare upplever att deras barn har blivit diskriminerad i förskolan. Inom respektive förskola förs en dialog med vårdnadshavare kring vilka diskrimineringsgrunder som föreligger samt att det är viktigt att detta anmäls till personal och ledning. Förskolans likabehandlingsarbete kommer att synliggöras ytterligare för vårdnadshavare. Förskolorna kommer även att fortsätta arbeta med det normkritiska perspektivet.

Medarbetarna på Medborgarkontoret gick i våras en HBTQ-utbildning och arbetar nu med att utveckla bemötandet och verksamheten efter HBTQ anpassat tänkande så att alla skall känna sig välkomna i det offentliga rummet på Medborgarkontoret. Information om mänskliga rättigheter delas ut på åtta språk.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsförvaltningen utvecklar arbetet med HBTQ-frågor och utbildar medarbetare inom utvalda verksamheter.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska. Andelen har minskat med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år. Skolbarn har tillgång till internet i hemmet som hjälpmedel för sitt skolarbete, vilket prövas individuellt inom ekonomiskt bistånd. Verksamhetssystemet möjliggör dock inte en uppföljning av beslut för internetkostnad. Barn görs delaktiga vid all myndighetsutövning och genomförande av insatser. Under 2016 har inga barnfamiljer blivit avhysta från lägenheter med första handskontrakt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska skapa fler träffpunkter för unga. Särskilt fokus ska riktas mot flickor och hbtq-personer	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Nämndens verksamheter respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen

 Uppfylls helt

Beskrivning

Flickor och pojkar växer upp under trygga förhållanden. Barns tankar och synpunkter är avgörande i de beslut och insatser som berör dem direkt och indirekt. Barnets bästa beaktas särskilt vid beslut som rör barn. Förvaltningen deltar i utbildningar och seminarier för att öka kompetensen inom området. Vid behov ger samhällsvägledarna information om möjligheten till samarbetsamtal.

Samarbetsavtal mellan föräldrar används och syftar till att föräldrarna ska kunna lösa frågor som rör barnen själva istället för att behöva vända sig till domstol.

Arbetet med likabehandlingsplaner i förskolorna ska förstärkas och användas i det dagliga arbetet.

Förväntat resultat

100 % ärenden i barnfamiljer som rör hyres- och elskulder ska ha en barnkonsekvensanalys
80 % av barnen ska känna sig delaktiga, på minst nivå 3 i Shiers trappa

Analys

Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska. Andelen har minskat med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år. Skolbarn har tillgång till internet i hemmet som hjälpmedel för sitt skolarbete, vilket prövas individuellt inom ekonomiskt bistånd. Barnkonsekvensanalysen genomförs och lyfter, på ett systematiskt sätt frågor som är relevanta för barn och unga. Syftet med att genomföra barnkonsekvensanalyser är att säkerställa att barns rättigheter finns med i beslutsfattandet. Sedan april har förvaltningen gjort två barnkonsekvensanalyser i ärenden med hyres- och elskulder.

Förvaltningen fortsätter utveckla arbetet med barnkonsekvensanalyser.

I den nya versionen av självvärderingen för förskolan har arbetet med barnens rättigheter förtydligats. En godkänd nivå inom självvärderingen innebär att det pågår ett medvetet arbete med att omsätta och ta tillvara de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen i läroplanens områden samt att alla barn ges möjlighet att lära och utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar. Detta har lett till nya diskussioner inom arbetslagen om vad dessa begrepp innebär för verksamheten utifrån läroplanens områden samt hur de kan integreras i likabehandlingsplanerna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel barn som känner sig delaktiga i sitt beslut fattat av barngruppen.						80 %		2016
 Andel barnfamiljer som har hyres- och elskulder har en barnkonsekvensanalys						100 %		2016

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Relationsvårdsteamet (RVT) arbetar preventiv och uppsökande. Den uppsökande verksamheten bedrivs genom föreläsningar som ges till olika samarbetsparternas och myndigheter som till exempel vårdcentraler och skolor. Preventivt arbete bedrivs genom råd och stöd. De insatser som förvaltningen erbjuder är i form av: av stödsamtal, praktiskt stöd och placeringar på skyddad boende. Gruppverksamheterna sätter igång under hösten 2016.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				612 st		110 st	tas fram av nämnden	2016

Nämndmål:

Den enskilde lever i relationer fria från hot och våld

 Uppfylls helt

Beskrivning

Våldsutsatta kvinnor och män lever ett självständigt liv utan våld och hot om våld. Kvinnor och män samt flickor och pojkar som misstänks leva med våld i nära relation utreds och ges insatser utifrån det individuella behovet. Personer som utövar våld mot sin partner eller annan närstående får stöd och behandling för att upphöra med sitt våldsbruk. Medarbetare inom nämndens verksamheter, bland annat förskola och äldreomsorg, utbildas i hur våld kan upptäckas och vilka åtgärder medarbetare ska vidta. Information ges till fastighetsskötare om hur våld i hemmet kan upptäckas.

Förväntat resultat

93 % av personer som haft stöd av relationsvårdsteamet (RVT) upplever att våldet har upphört

Analys

Relationsvårdsteamet (RVT) arbetar preventiv och uppsökande. Den uppsökande verksamheten bedrivs genom föreläsningar som ges till olika samarbetsparternas och myndigheter som till exempel vårdcentraler och skolor. Preventivt arbete bedrivs genom råd och stöd. De insatser som förvaltningen erbjuder är i form av: av stödsamtal, praktiskt stöd och placeringar på skyddad boende. Gruppverksamheterna sätter igång under hösten 2016.

Förvaltningen har under 2016 kommit i kontakt med 116 individer. Av dessa 116 individer var 96 kvinnor och 20 män. 63 av 116 ledde till utredningar med könsfördelningen 53 kvinnor och 10 män. Under perioden 2016-04-21 till och med 2016-08-31 kom RVT i kontakt med 45 individer varav 38 av dessa var kvinnor och 7 var män. 22 av dessa 45 ledde till utredning med könsfördelningen 20 kvinnor och 2 män. Förvaltningen har under föregående år spridit information både intern och externt vilket har resulterat i att många fler medborgare ringer och rådfrågar kring våld. Statistik på rådfrågningsärenden är ett utvecklingsområde och kommer att tas fram under 2017.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel personer som haft kontakt med relationsvårdsteamet (RVT) som upplever att våldet har upphört				90 %		93 %		2016
Analys Sedan tertial 1 har Relationsvårdsteamet haft kontakt med 45 personer. 38 av dessa är kvinnor och 7 var män. Av de 45 personerna utreddes 22 personer varav 20 var kvinnor och 2 män. Relationsvårdsteamet kommer i kontakt med många fler medborgare som ringer och rådfrågar kring våld. Det finns för närvarande inte någon statistik på rådfrågningsärenden och kommer därför att vara ett utvecklingsområde för år 2017.								

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Inom LSS verksamheten har antalet erbjudna aktiviteter och arbetssysslor ökat inom den dagliga verksamheten driven i egen regi. Bland annat har projektet "Skog åt alla" startats. Projektet är ett gemensamt utställnings- och forskningsprojekt mellan samtliga dagliga verksamheter som förvaltningen driver i egen regi. Antalet deltagare inom den dagliga verksamheten har också ökat. Verksamheterna har totalt 46 deltagare varav 5 nya tillkommit under perioden.

Inom särskilt boende, socialpsykiatri, drivet i egen regi arbetas det med att öka svarsfrekvensen på brukarundersökningen så att resultat kan erhållas för verksamheten. Detta genom att muntligt informera brukarna om syftet med frågorna i enkäten, motivera brukarna till att svara samt erbjuda stöd till de som önskar svara på enkäten.

Resultaten från brukarundersökningarna har försenats och presenteras i verksamhetsberättelsen.

Medborgarkontorets besökare känner sig välkomna enligt enkätresultat. En ny datorplats för rullstolsanvändare på Medborgarkontoret har uppskattats av besökarna. Ett räcke och nya bänkar har satts upp längs gångvägen upp på Vårbergstoppen. Synpunkter från brukare från LSS-boenden i Sättra har lett till åtgärder gällande belysning. Andra synpunkter ska genomföras, bland annat ett räcke för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att ta sig mellan Sättradalsparken och Sättra centrum. Förvaltningen har påbörjat arbete runt utegymet vid Skärholmens gårdsväg i Sättraskogens naturreservat. En arbetsgrupp med medborgare är etablerad för planeringen av ett nytt motionsspår i Sättra. Synpunkter från rådet för funktionshindervalsfrågor och pensionärsrådet har arbetats in i remissvar bland annat gällande nybyggnation och förslag till ny hastighetsplan för området.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal				90 %		91 %	88%	2016
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				80 %		81 %	76 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				72 %		75 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Vid tidigare undersökningar har flera brukare upplevt frågan som svår att svara på. Svårt att prognostisera om resultatet kommer att uppnås. Resultaten från årets brukarundersökning har inte inkommit än.								
  Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner						90	Fastställd 2016	2016
Analys Eftersom mätmetod och källa presenteras under hösten är det svårt att prognostisera utfallet. Första året som indikatorn används.								
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				92 %		93 %	tas fram av nämnden	2016
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				94 %		94 %	90 %	2016
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				83 %		89 %	89 %	2016
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				100 %		95 %	89 %	2016
  Nöjda brukare - LSS-boende,				90 %		91 %	89 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsätt- ning)								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälptra hinder	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och socialnämnden göra en översyn av behovet av äldreboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv utifrån sin förmåga

 Uppfylls helt

Beskrivning

Personer med funktionsnedsättning har ett tryggt och fungerande boende samt en trygg daglig verksamhet vilket tillförsäkrar dem goda och trygga levnadsvillkor. Brukare får i hög grad möjlighet att delta i insatsens utformning och får stöd för att kunna utföra sina egna aktiviteter. Personer med funktionsnedsättning kan delta i olika sammanhang, såväl i hemmet som på den dagliga verksamheten och i övriga samhället, på ett så självständigt sätt som möjligt. Deltagare i daglig verksamhet har möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Förvaltningens verksamhetslokaler är trygga och inkluderande mötesplatser där alla är välkomna.

Stadsdelsnämnden ska vara tillgänglig för alla och barn, äldre och personer med funktionsnedsättnings behov beaktas särskilt vid planering av yttre miljö. Stadsdelsnämndens parker, lekplatser, spontanidrottsplatser och badplatser är i gott skick och utformade så att alla kan använda dem. Enkelt avhjälptra hinder och exkluderande design byggs bort. Årliga lekplatsinventeringar och omedelbara åtgärder vid fel gör att barn kan leka på ett tryggt och säkert sätt. Lekparker utvecklas särskilt för barn med funktionsnedsättning.

Entréerna till Sätterskogens naturreservat är tillgängliga och inbjudande. Förvaltningen samverkar med fastighetsägare, trafikkontoret och rådet för funktionshinderfrågor för att prioritera rätt och få ökat genomslag med arbetet för ett tillgängligt stadsdelsnämndsområde. Förvaltningen verkar för fler offentliga toaletter i park- och naturmiljö.

Förväntat resultat

81 % av andel personer med funktionsnedsättning upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

75 % av andel personer med funktionsnedsättning upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

Analys

Inom daglig verksamhet har antalet erbjudna aktiviteter och arbetssysslor ökat. Brukaren ges där även möjlighet att i hög utsträckning välja på vilket sätt denne önskar delta i de olika aktiviteter som finns. Scheman ses regelbundet över för att anpassas efter brukarnas behov. På samtliga LSS bostäder drivna i egen regi pågår det förbättringsarbete som påbörjades i början av året och som har sin grund i den interna verksamhetsuppföljning som genomförts. Inom assistansenheten och boendestödet fortsätter arbetet med genomförandeplaner enligt samma arbetssätt som under 2015 eftersom det visat sig ge goda resultat i ökad andel godkända genomförandeplaner.

Resultat från brukarundersökningen redovisas i verksamhetsberättelsen.

Medborgarkontorets besökare känner sig välkomna. Enkätfrågor har besvarats av 46 besökare. 95,6% kände sig välkomna. Övriga svarade att de inte visste. Den nya datorplatsen för rullstolsanvändare på Medborgarkontoret används och besökarna har uppskattat att den finns tillgänglig.

Framkomligheten i utemiljön har förbättrats på Vårbergstoppen, med räcke och nya bänkar. I Sättra har den workshop som genomfördes med brukare från LSS-boenden lett till åtgärder gällande belysning och ett nytt räcke kommer under året. Förvaltningen inväntar idrottsförvaltningen gällande arbetet med tillgängliga och trygga motionsspår, men har under tiden röjt vid utegymet vid Skärholmens gårdsväg i Sättraskogens naturreservat och utreder förstärkt belysning på platsen. Fyra kvinnor i Sättra deltar i planeringen av ett nytt motionsspår runt Sättradal. En konsult har fått i uppdrag att driva arbetet och ta fram ett förslag och handlingar för etableringen. En rullstolsgunga är beställd till Kulans parklek. Synpunkter från rådet för funktionshindersfrågor och pensionärsrådet har arbetats in i remissvar, bland annat gällande nybyggnation och förslag till ny hastighetsplan för området.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel aktuella genomförandeplaner inom stadsdelsförvaltningens egen regi verksamheter inom omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri				91,01 %		95 %		2016
Analys Flertalet av enheterna prognosticeras uppnå indikatormålet. Boendestödet, som genom sitt stora antal brukare har stor påverkan på resultatet, är den enhet där störst utmaning föreligger för att uppnå årsmålet. Åtgärder i form av ändrat arbetssätt för assistansenheten gjordes i slutet av 2015 vilket har gett effekt. Liknade åtgärd håller på att implementeras i boendestödet.								
  Andel brukare i stadsdelsförvaltningens egen regi verksamheter inom omsorgen om funktionsnedsatta som upplever att				82 %		90 %		2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
de får det stöd de behöver för egna aktiviteter								
■ Andel brukare inom stadsdelsförvaltni ngens dagliga verksamhet i egen regi inom omsorgen om funktionsnedsatta som upplever att de kan prova nya aktiviteter och arbetsuppgifter				71 %		76 %		2016
■ ♀ Andel brukare inom stadsdelsförvaltni ngens dagliga verksamhet, driven i egen regi, för personer med funktionsnedsättn ing som trivs med personalen				95 %		86 %		2016
■ Andel personer inom socialpsykiatri med insatsen boendestöd, driven i stadsdelsförvaltni ngens egen regi, som upplever att de fått möjlighet att delta i planeringen av det stöd som ges				93 %		94 %		2016
■ ♀ Andel personer inom socialpsykiatri med insatsen särskilt boende, driven i stadsdelsförvaltni ngens egen regi, som upplever att de själv haft möjlighet att delta i planeringen av det stöd som ges						82 %		2016
Analys För 2015 var resultatet 80 % för stadsdelsnämnden, ett resultat för egen regi erhöles ej på grund av för få svarande. Det har främst arbetats med att öka svarsfrekvensen så att verksamheten i egen regi får resultat för 2016. Resultatet från brukarundersökningen redovisas i verksamhetsberättelsen.								
■ ♀ Andel personer inom socialpsykiatri som upplever att personalen är bra på att uppmuntra				92,5 %		87 %		2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
den enskilde till att göra saker själv								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Rådet för funktionshindersfrågor och stadsdelsförvaltningen tar gemensamt fram och sprider material om tillgänglighet till näringsidkare i centrummiljö.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen och rådet för funktionshindersfrågor genomför minst en tillgänglighetsvandring tillsammans med barn och unga med funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen rådgör med rådet för funktionshindersfrågor inför svar på remisser om bostadsbyggnation.	2016-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen tar i samråd med rådet för funktionshindersfrågor fram förslag på utformning av en lekplats särskilt riktad till barn och föräldrar med funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen och Jakobsbergs gård har gjort det möjligt för en kvinno- och ungdomsförening att etablera sitt kansli i Bredäng. Föreningens verksamhet är viktig för jämlikhet och jämställdhet och en förhoppning med etableringen är att fler kvinnor från området engagerar sig och även att fler ungdomar får del av föreningens verksamhet. En paraplyorganisation med tio styrelseledamöter har bildats i Skärholmen. I samarbete med organisationen har hälften, fem kvinnor, fått plats i styrelsen. Kvinnors hälsa och fysisk aktivitet har stått i fokus för förvaltningens samarbete med Löparakademin. Elva träningsovana kvinnor sprang Skärholmsloppet i maj och under sommar och höst fortsätter träning och coachning. Förvaltningen har knutit kontakt med två yoga-instruktörer. Genom sökta medel från Allmänna Arvsfonden erbjuds kvinnor gratis möjlighet att pröva-på träningsformen yoga. Antalet inkomna medborgarförslag har inte ökat trots information och marknadsföring. Förvaltningen ser över vad som kan göras bättre för att informationen ska nå ut till invånarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare med boendestöd som anser att de har inflytande över det stöd de får av sina boendestödjare.						90 %	fastställs 2016	2016
  Andel brukare på stadens gruppbonden						85 %	fastställs 2016	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
som anser att de har inflytande över det stöd de får.								
  Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten						81 %	82%	2016
Analys Resultaten av brukarundersökningen visar att 77 % av vårdnadshavarna anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande. Vårdnadshavare till pojkar: 79 % Vårdnadshavare till flickor: 76 % Förskolorna analyserar resultaten vidare med personalen och föräldrarna. Framförallt diskuteras begreppet delaktighet och förväntningar kring delaktighet.								
  Andel äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras						83 %	86%	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna initiera en satsning för att stärka ungas organisering och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter.	2016-01-01	2016-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur det civila samhället kan stärkas, med särskilt fokus på ytterstaden och kvinnors organisering, samt bidra till att förutsättningar skapas för att det civila samhället kan göras delaktigt i stadens utveckling, i enlighet med det arbete som pågår inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionen	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utarbeta lokala utvecklingsprogram i samverkan med invånare och i samarbete med stadens övriga nämnder och styrelser	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla invånare, både kvinnor och män, vet hur de kan vara delaktiga i och påverka stadsdelsnämndens verksamheter. Invånarna kommer enkelt i kontakt med förvaltningen och kan lämna synpunkter och förslag. De är även välinformerade om stadsdelsnämndens

verksamheter och ansvarsområden.

Synpunkter och förslag i den dagliga dialogen med invånare och brukare används systematiskt i verksamhetsutvecklingen. Öppna nämndsammanträden, rådets insatser, samråd kring olika frågor som exempelvis byggprojekt, dialog på medborgarmöten, föreningsnätverk och möjlighet att lämna förslag/klagomål/synpunkter marknadsförs. De former för dialog som redan finns stärks. Föreningarna har stor betydelse för gemenskap, trygghet och utveckling av Skärholmen. De är viktiga aktörer i civilsamhället och deras engagemang tas tillvara.

En särskild projektledare är utsedd för att ta fram det lokala utvecklingsprogrammet. Geografiska och/eller tematiska utvecklingsområden ska identifieras. I arbetet ska den gemensamma visionen konkretiseras i form av långsiktiga mål och åtgärder. Programmen ska utgå ifrån analyser av lokala förhållanden och i dialog med invånare, lokala aktörer samt förtroendevalda och medarbetare inom stadens nämnder och styrelser. Stadsdelsnämnden kommer i samband med tertialrapport 1 fatta beslut om vilka utvecklingsområden som ska prioriteras. I samband med tertialrapport 2 ska konkreta mål och aktiviteter för nämndens lokala utvecklingsprogram beslutas.

Nämnden har följande beredningsorgan, som är beredande men inte beslutande:

- Äldre- och funktionshindersrådet tar del av aktuella frågor inom området samt vilka förändringar och utvecklingsarbeten som finns både vad gäller ur ett brukar- och medarbetarperspektiv.
- Miljö- och utvecklingsberedningen ska bevaka exploaterings- och byggprojekt, vara stadsdelsnämndens röst i större projekt såsom t.ex. Förbifart Stockholm, delta i arbetet med att ta fram en ny parkplan för stadsdelsnämndsområdet.
- Demokratiberedningen ska utveckla medborgardialogerna, öka samverkan med föreningar och organisationer och ta fram en handlingsplan för ökat valdeltagande.
- Ungdomsrådet tar del av aktuella frågor inom området och får möjlighet till ökat inflytande.

Förväntat resultat

81 % av vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten

83 % av äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras

Analys

Paraplyorganisationen Skärholmens Folketshusförening bildades i april och verkar för att skapa medborgardrivna samlingslokaler. I styrelsen ingår lokala föreningar och kulturutövare, bildningsförbund och en riksorganisation. Kulturförvaltningen har beviljat medel till en fortsatt projektledare. Riksorganisationen Folkets Hus och Parker utbildar styrelsen i drift, ekonomi, försäkringar, bidragsansökningar, föreningsdemokrati med mera.

Utbildningsnämnden har angett att stadens skollokaler ska utnyttjas mer och det kan eventuellt möjliggöra att samlingslokaler skapas. Hur det ska gå till i praktiken utreds fortfarande. När det finns lokaler kommer styrelsen bjuda in till workshops dit alla föreningar och kulturutövare är välkomna.

Förvaltningen ger information om hur invånarna kan vara delaktiga i och påverka stadsdelsnämndens verksamheter. Användning av ”Tyck till” på stockholm.se och smarta telefoner samt broschyren ”Berätta vad du tycker om oss” uppmuntras. Förvaltningen har etablerat samarbeten med sex nya representanter för civilsamhället, exempelvis Forum för levande historia och Folkets Bio som båda kommer ingå i ett längre samarbete i olika föreningsprogram. Flera nätverk har matchats bland annat gällande kvinnors hälsa och en överenskommelse med Löparakademin är upprättad. I samarbete med föreningar och samfund hölls i maj en uppskattad workshop för föräldrar, om frågor kring tradition och identitet. Inom förvaltningens kris- och katastrofberedskap genomfördes ett erfarenhetsutbyte i april. Några nya föreningar lämnade sitt intresse. Förvaltningen har marknadsfört och informerat om möjligheten att kunna lämna medborgarförslag men antalet inkomna medborgarförslag har trots det inte ökat. Nämnden har fattat beslut om sju medborgarförslag för beredning under året. Ett är avslutat och har vidarebefordrats till Trafikkontoret. För övriga pågår handläggning. Förslagen rör både verksamhetsutveckling och förändringar i utemiljön. Förvaltningen ser över vad som kan göras för att informationen om möjligheten att lämna medborgarförslag bättre ska nå ut till invånarna. All förskolepersonal ska utbildas i klarspråk. 72 medarbetare i förskolan och 12 inom stödenheten har redan genomfört utbildningen. Uppföljning planeras under hösten.

Ungdomsrådet ges ökat inflytande genom att rådet och förvaltningen tillsammans planerar för utvecklingen av Västerholmsparken till en mötesplats och en aktivitetsplats för alla. Tjänstemän från stadens tekniska förvaltningar har besökt rådet för att informera om Fokus Skärholmen och diskutera ungdomars inflytande i planeringsprocessen. Fyra kvinnor från området ingår i en referensgrupp som deltar i planeringen av det nya motionsspåret i Sättra. Tre nya brukaravtal, om stadsodling och biodling, har upprättats under perioden.

I samband med tertialrapport 2 presenteras beslutsunderlag för konkreta mål och aktiviteter för nämndens lokala utvecklingsprogram (se bilaga).

Förskolornas arbete inom pedagogiska verktyg i Skolplattformen har avbrutits då leverantören av verktyget inte kunde leverera enligt uppställda krav, bland annat inom sekretess.

Under hösten skulle vårdnadshavarna få tillgång till verktyget vilket ytterligare skulle synliggöra förskolornas arbete och ge vårdnadshavare större insyn i den pågående verksamheten. Idag arbetar förskolorna med föräldrars delaktighet bland annat genom föräldramöten, drop in och vernissager. Inom flera förskolor undersöks intresset för att bilda föräldraråd.

Arbetet med att utveckla kontaktnätet inom äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning pågår intensivt vilket förväntas säkerställa att förväntat resultat uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En handlingsplan för ökat valdeltagande tas fram.	2015-01-01	2018-09-30	
 Lättförståelig svenska används i all information från stadsdelsförvaltningen.	2015-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen ska utreda medverkan vid stadsdelsdagar.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Stadsdelsförvaltningen och stadsdelsnämnden deltog i programmet på Sättradagen i juni. Stadsdelsförvaltningen kunde även stå för vissa kostnader. Temat för dagen var angeläget och belyste dödligt gatuvåld från olika perspektiv. Sveriges radio			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
sände samtalen. På Bredängdagen i maj hjälpte förvaltningen till med förenings-kontakter. Avdelningen stadsutveckling deltog och ett mycket uppskattat inslag var underhållning från kulturskolans elever.			
 Stadsdelsförvaltningen utreder om och på vilket sätt stöd kan ges till föreningar/organisationer för att ansöka om och starta projekt som är till gagn för många medborgare.	2015-01-01	2016-12-31	
 Stadsdelsförvaltningen utvecklar arbetet med näringslivsfrågor i samarbete med företagsföreningar och centrum.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Start-Up Stockholm har erbjudit kvalificerad och kostnadsfri rådgivning för att starta eget till Medborgarkontorets besökare. Få personer var intresserade.			
 Stadsdelsförvaltningen verkar för fler föreningslokaler i samband med nya bostadsprojekt genom samverkan med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och bostadsbolagen.	2015-01-01	2018-09-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla verksamhetsmålet. Förvaltningen uppnår målet om ”Andel elektroniska inköp” vilket bedöms bidra till avtalstrohet och kostnadseffektiva inköp. I syfte att upprätthålla den höga andelen inköp via systemet följer förvaltningen regelbundet användarstatistiken och användarna erbjuds stöd i form av utbildningar.

Relevanta miljömässiga och sociala krav ställs vid de upphandlingar som har initierats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	72 %				74 %	50 %	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2016
Analys Periodens utfall har sjunkit då ersätthandling i e-handel inte fungerat fullt ut under sommaren. Enheter har utfört telefonbeställningar för behovet av matleveranser.								

Nämndmål:

Offentlig upphandling i Skärholmens stadsdelsnämnd utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att ställa tydliga kvalitetskrav, som exempelvis krav på socialt ansvar, kollektivavtalsenliga villkor, miljöhänsyn, bemanning, utbildningsnivå, verksamhetsutveckling stärks kvaliteten i upphandlade verksamheter. Vid upphandling ska

säkras att leverantörer arbetar enligt "Vita jobb modellen" vilken ställer krav på kollektivavtal och arbetsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal.

Stadsdelsförvaltningens verksamheter använder den elektroniskt inköpsmodulen och antalet tillgängliga leverantörer utökas.

Förväntat resultat

50 % av stadsdelsförvaltningens inköp från anslutna leverantörer är elektroniska.

Analys

Förvaltningen uppnår målet om "Andel elektroniska inköp" vilket bedöms bidra till avtalstrohet och kostnadseffektiva inköp. I syfte att upprätthålla den höga andelen inköp via systemet följer förvaltningen regelbundet användarstatistiken. För att stärka kompetensen inom offentlig upphandling, avrop och avtalsuppföljning har utbildningar för förvaltningens medarbetare genomförts.

Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar

Uppföljning av driftbudget

I nedanstående tabell redovisas utfall och prognos per verksamhetsområde som följer stadens övergripande indelning, vilket inte motsvarar avdelningsindelningen i Skärholmens förvaltning. Prognostiserat helårsutfall är efter resultatöverföringar.

Verksamhet, netto mnkr	Budget 2016	Bokfört tom-augusti	Helårs prognos	Avvikelse per augusti mot budget 2016	Avvikelse per juli mot budget 2016
Nämnd och administration	34,1	20,5	32,2	1,9	2,3
Individ- och familjeomsorg	167,6	114,9	171,1	-3,5	-8,0
varav socialpsykiatri	30,8	18,8	30,5	0,3	0,3
Stadsmiljö	19,3	12,5	19,3	0,0	0,0
varav räntor, avskrivning	9,7	6,9	9,7	0,0	0,0
Förskola	216,7	143,6	216,7	0,0	0,9
Äldreomsorg	305,9	203,5	311,6	-5,7	-7,4
Funktionsnedsättning	262,9	178,5	263,2	-0,3	-1,5
Fritid och kultur	18,1	11,9	18,2	-0,1	-0,1
Arbetsmarknadsåtgärder	20,7	15,2	21,1	-0,4	0,0
Ekonomiskt bistånd	96,9	59,9	96,9	0,0	0,0
varav handläggning	30,1	15,7	30,1	0,0	0,0
Övrig verksamhet	19,0	-0,1	-6,7	25,7	27,8
Summa	1 161,2	760,4	1 143,6	17,6	14,0
Investeringar parker	12,9	0,8	12,3	0,6	0,0
Investeringar inventarier	1,3	0,1	2,6	-1,3	0,0
Investeringar	14,2	0,9	14,9	-0,7	0,0

Nämnd- och administration

Nämnd- och administration prognosticerar ett överskott om 2,3 mnkr till följd av lägre personalkostnader än budgeterat.

Individ- och familjeomsorg

Förvaltningen prognosticerar för verksamheterna inom individ- och familjeomsorg ett underskott om 3,5 mnkr. Det är en förbättring med 4,5 mnkr jämfört med juliprognosen. Underskott finns inom Barn- och ungdomsenheten om -5,2 mnkr, Vuxenenheten om -1,0 mnkr samt inom enheten för Vården om ensamkommande -4,4 mnkr. Merparten av underskottet balanseras med statsbidragsintäkter av engångskaraktär om 5,0 mnkr och överskott inom andra enheter, sammanlagt om 2,1 mnkr.

Budgetunderskottet för Barn- och ungdomsenheten är lägre med 2,3 mnkr än juliprognosen. Flera kostsamma ärenden avslutades eller överförts till vuxenenheten samt ett ärende har förvaltningen delvis fått ersättning för (0,9 mnkr) genom LSS avläsningen.

För att hålla budgeten för externa placeringar prövas egna öppenvårdsinsatser i alla ärenden där det finns möjlighet samt andra kostnadseffektiva insatser, till exempel Socialförvaltningens insatser, tas i beaktan. Resursenheten och säkerhetsplanering används i större utsträckning.

Underskottet inom Barn- och ungdomsenheten beror delvis på kostnader för tillfälligt inhyrda konsulter. Den ökade ärendemängden, personalomsättningen och svårigheter med att rekrytera erfarna socialsekreterare har gjort att förvaltningen behövt anlita utredningskonsulter vilket belastar budgeten. Enheternas medarbetare är merparten oerfarna socionomer som kan arbeta med färre ärenden än erfarna och behöver mycket stöd i sitt arbete. Socialtjänsten har tillsatt resurser för att ge nyanställda bra introduktion, mentorskap och tätare ledarskap. Metoden har gett gott resultat för personalgruppens stabilitet. Under hösten är enbart ett fåtal konsulter kvar i verksamheten.

Underskottet inom vuxenenheten beror på ökade antal ärenden och kostsamma placeringar för åldersgruppen 18 år. Enheten ser över placeringarna och fattar mer kostnadseffektiva beslut där det är möjligt.

Förvaltningen prognosticerar ett underskott för placering av ensamkommande flyktingbarn om 4,4 mnkr. 1,3 mnkr beror på ökade kostnader för utredningskonsulter vilka anlätades under perioden då personalrekryteringen pågick. Alla konsulter är avslutade i verksamheten.

Merparten av underskottet inom verksamheten för ensamkommande beror på att förvaltningen inte alltid får ersättning för placeringskostnaderna. Flertal ensamkommande behöver extra stöd i sin vardag vilket gör placeringar dyrare än Migrationsverkets schablonersättning. Förvaltningen återsöker ca 91 mnkr för årets vårdkostnader. I prognosen ingår att förvaltningen beviljas minst 90 % av det återsökta beloppet. Underlaget är enligt stadens anvisningar.

Underskottet för lägre återsökta intäkter balanseras med engångsfördelningen av tidigare statsbidrag om 5,0 mnkr. Beslutet för merparten av dessa medel fattas i oktober.

Socialpsykiatri

Verksamheten prognosticerar en budget i balans för beställare och ett mindre överskott om

0,3 mnkr för utförare.

Stadsmiljö

Verksamheten för stadsmiljö prognosticerar en budget i balans.

I prognosen ingår begärda budgetjusteringen om 0,5 mnkr för avskrivningar för parkinvesteringar.

Stadsmiljö har fått ersättning för kostnader för att hantera illegala bosättningar av fattiga EU medborgare på förvaltningens område.

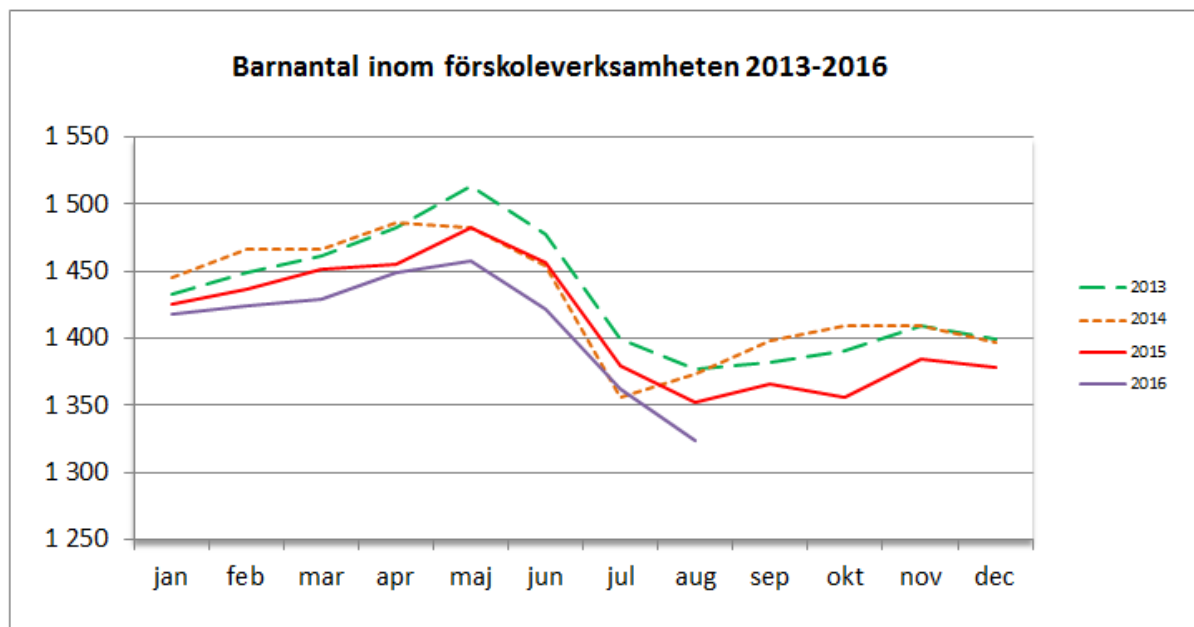
Förskola

Verksamheten redovisar ett underskott om 1,3 mnkr före resultatöverföring och en budget i balans efter resultatöverföring. I prognosen ingår 2,0 mnkr i ersättning för höga hyror.

Resultatenheterna har ett underskott om 1,3 mnkr, vilket är en ökning med 0,7 mnkr jämfört med föregående månad. Kostnadsökningen kan hänföras till upprustning och ombyggnation av t.ex. förråd, sandlådor och solskydd i SISABs förskolelokaler. Verksamheten arbetar löpande med att byta ut madrasser, leksaker och köksredskap för en klimatsmart förskola och som utgör en del av Kemikalieplanen för ett giftfritt Stockholm 2030.

Från föregående år har resultatenheterna en resultatfond om 13,5 mnkr. Underskottet inom resultatenheterna detta år täcks av resultatfonden. Kvarvarande resultatfond om 12,2 mnkr förs över till 2017.

Förskolan prognosticerar färre inskrivna barn på helårsbasis jämfört med budgeten och räknar med att återlämna ca 2,9 mnkr i prestationsförändringar.

Fritid

Verksamheten prognostiserar ett underskott om 0,1 mnkr som bland annat beror på ökade lokalkostnader.

Äldreomsorg

Verksamheten prognosticerar ett underskott om 5,7 mnkr vilket är 1,7 mnkr bättre än juliprognosen. Det största underskottet men även förbättringen finns inom enheten för hemtjänst i egen regi.

Hemtjänsten prognosticerar ett underskott om 5,8 mnkr vilket är en förbättring med 1,2 mnkr jämfört med föregående månad. Förbättringen är en effekt av åtgärder som genomförs inom verksamheten för att komma till rätta med ekonomin. Täta uppföljningar kring schemaläggning och rapporterad tid hos kund är en av flera åtgärder som chef och medarbetare aktivt arbetar med.

Debiteringsgraden (andel utförda timmar av beställda) har ökat och verksamhet har de senaste månaderna överskridit målet på 82 %. Produktiviteten (andel timmar hos kund) uppgick till 75 % i juli och når för första gången målet för innevarande år. Insatser för att minska andel avböjda besök har gett mycket bra resultat och är en viktig del för att komma till rätta med ekonomin men också då ersättningssystemet för avböjda besök kommer att ändras till nästa år vilket skulle kunna leda till ökade kostnader om verksamheten inte anpassas.

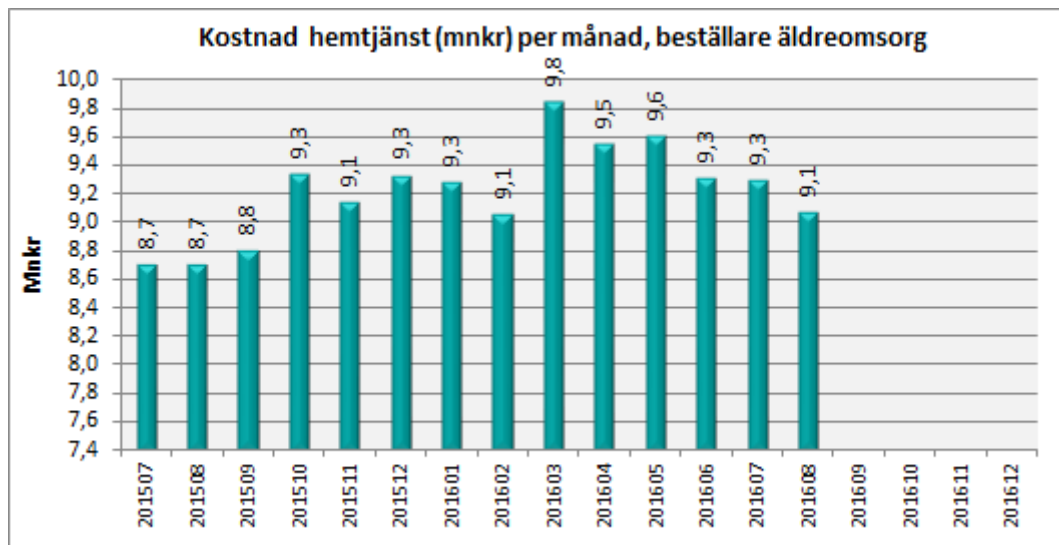
Medarbetarna får regelbunden information om verksamhetens ekonomi på planeringsdagar och arbetsplatsträffar. Ökad förståelse och stort engagemang bland chefer och medarbetare är en bidragande orsak till den positiva trenden med det minskande underskottet inom hemtjänsten.

Beställarenheten äldreomsorg prognostiserar ett underskott om 1,5 mnkr vilket är en förbättring om 0,5 mnkr jämfört med föregående prognos. Underskottet återfinns främst inom insatserna vård och omsorgsboenden samt hemtjänst.

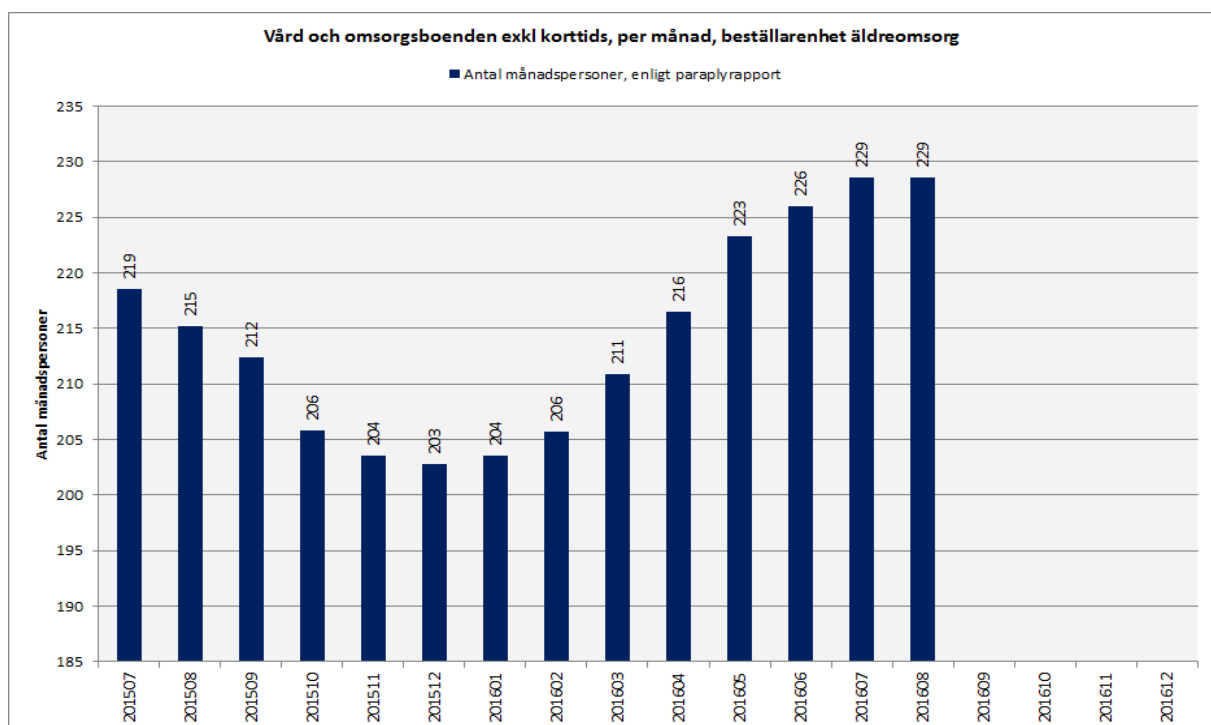
Enheten vidtar åtgärder för att komma tillrätta med ekonomin bland annat genom att granska debiterad tid på hemtjänsten och vara restriktiv vid beslut som omfattar vård och omsorgsboenden.

Arbetet har börjat ge effekter och antalet vård och omsorgsplaceringar har per augusti månad ligger kvar på samma nivå som juli månad. Beviljade timmar och kostnader relaterade till hemtjänsten har sjunkit per augusti månad. Dock dras enheten fortfarande med kostnader över budgeterat inom dessa insatstyper vilket leder till befintligt underskott.

Enheten arbetar på både brukar- och handläggarnivå för att säkra att biståndsbedömningen är i enlighet med stadens riktlinjer.

**Diagrammet illustrerar kostnadsutvecklingen inom hemtjänst för beställarenheten äldreomsorg de senaste 13 månaderna.*

**Diagrammet illustrerar antal månadsplaceringar inom vård och omsorgsboenden för beställarenheten äldreomsorg de senaste 13 månaderna.*

Sätra vård- och omsorgsboende räknar med ett överskott om 1,7 mnkr. Beläggningen är närmast 100 % och det finns även kö för vårdplatserna.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För verksamhetsområdet prognosticeras ett underskott om 0,3 mnkr vilket är en förbättring om 1,2 mnkr jämfört med föregående prognos.

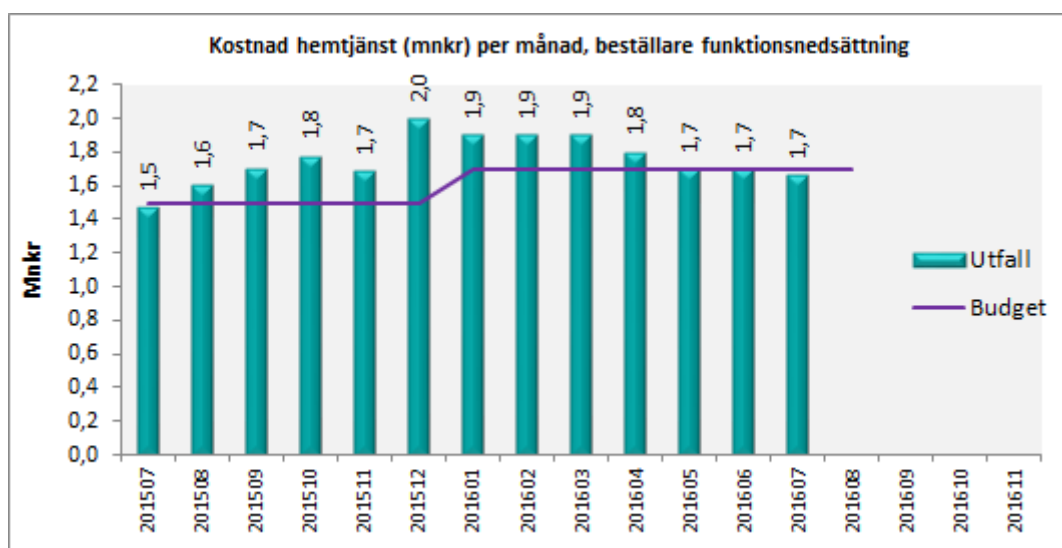
Beställarenheten prognosticerar ett underskott om 5.2 mnkr. Underskotten finns främst inom insatstyperna hemtjänst, boende enligt socialtjänstlagen (SoL), ledsagning och boende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). För att vända kostnadsutvecklingen vidtas åtgärder.

Ett systematiskt arbete pågår för att få ner kostnaderna för dyra externa boenden enligt LSS och SoL. En avtalshandläggare arbetar heltid med detta. Enheten kommer även stärka biståndshandläggargruppen med en 0,5 handläggartjänst från och med 1 oktober.

Vidare har fokus under året legat på att arbeta ner hemtjänstkostnaderna. Positiva effekter av detta arbete går att utläsa per augusti månad då både kostnader och beviljade timmar har sjunkit och är nu i nivå med budget. Kostnadsutvecklingen inom hemtjänsten följs noggsamt och all debiterad tid som inte är förankrad i beställning bestrids.

Enheten fortsätter att arbeta kostnadsmedvetet. Arbetet sker på både brukar- och handläggarnivå för att säkra att biståndsbedömningen är i enlighet med stadens riktlinjer.

Utförarenheterna prognosticerar samlat ett överskott på 4,9 mnkr till följd av att flertalet utförarenheter har fått höjda nivåersättningar under året.

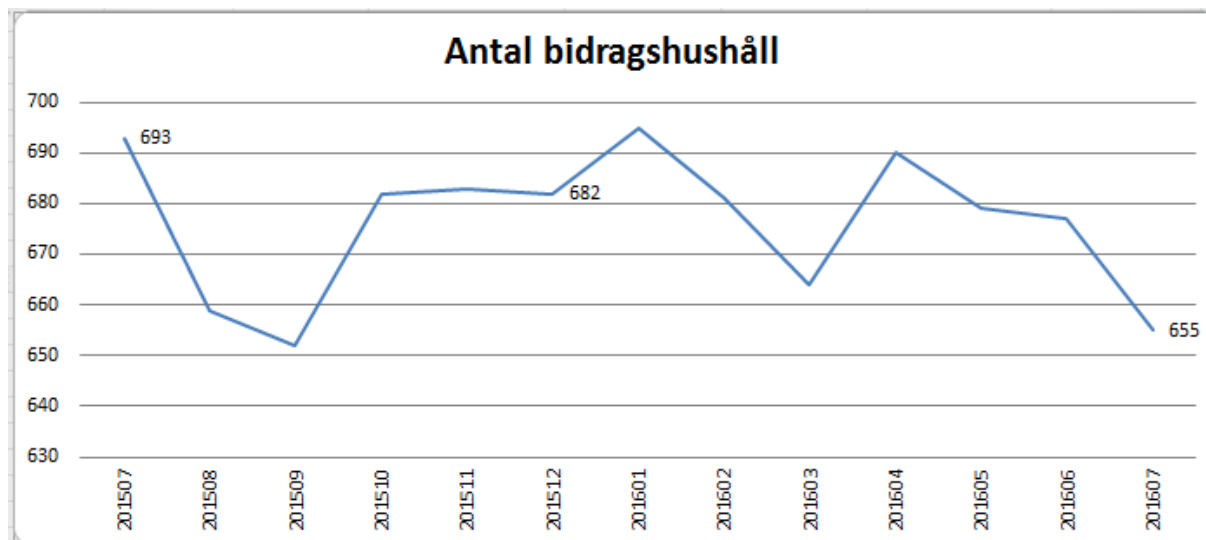

**Diagrammet illustrerar kostnad jämfört med budget avseende de senaste 13 månaderna inom insatsen hemtjänst för beställarenheten stöd och service till personer med funktionsnedsättning.*

Ekonomiskt bistånd

För verksamhetsområde ekonomiskt bistånd prognosticeras en budget i balans. Kostnader för ekonomiskt bistånd har ett överskott men förväntade intäkter uppnår inte stadens intäktskrav.

Stadsdelsförvaltningens har 6,1 mnkr i intäktskrav i budgeten för återkrav av ekonomiskt bistånd. Enheten för ekonomiskt bistånd bedömer att få högst 5,1 mnkr i intäkter sammanlagt för återkrav och statsbidrag. Enheten balanserar underskottet på intäkterna med lika stort överskott på kostnader för utbetald ekonomiskt bistånd.

I juli 2016 har 655 hushåll fått stöd vilket är 38 färre än samma månad 2015. Under de senaste 12 månaderna har 433 hushåll avslutats, av dessa har 36 procent fått arbete eller börjat studera, 16 procent har beviljats annan ersättning, 21 procent har flyttat från stadsdelsnämndsområdet eller har varit engångsansökningar. Bostadslösheten är fortfarande en viktig fråga för stadsdelsförvaltningen. Stadsdelsförvaltningen har fått ett större antal lägenheter från Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) vilket ger minskade kostnader för boende.

Arbetsmarknadsåtgärder

För verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder prognosticeras ett mindre underskott om 0,4 mnkr på grund av höjd personalförsäkringsavgift för feriearbetande ungdomar. Förvaltningen anställde under våren och sommaren 740 ungdomar.

Övrig verksamhet

Budgeten för övrig verksamhet prognosticeras ett överskott. Budgeten används bland annat till stadsdelsförvaltningens demokratiseringar, upprustning av nya arkivet, hälsofrämjande insatser, oförutsedda personalkostnader samt en ny kontorslokal för socialtjänsten.

Stadsdelsförvaltningen fick i samband med bokslut 2015 uppmaning från revisionskontoret att ändra redovisningsprincip när det gäller matchning av vårdkostnader och statsbidragsintäkter för ensamkommande flyktingbarn. Den ändrade redovisningsprincipen under 2016 innebär att 14,0 mnkr i statsbidragsintäkter för 2015 kvartal 4 ska bokföras under 2016.

Särskilda satsningar

Förskola

Verksamheten för förskola använder budgettillskottet för ökade lönekostnader, satsning på att rekrytera och behålla förskollärare samt vidareutbildning av förskolans personal inom stadsdelsförvaltningen.

Höjd socioekonomisk ersättning möjliggör att alla barn med särskilda behov får det stöd som varje enskilt barn behöver för att kunna utvecklas och integreras i den ordinarie verksamheten inom förskolan.

Barn, kultur och fritid

Stadsdelsförvaltningen har utökat öppethållanden på mötesplatser och har hyrt in en ny idrottslokal för fritidsverksamheten.

Demokratimedel används för insatser för att stärka ungas organisering och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter.

Individ- och familjeomsorg

I budgeten finns flera stora satsningar på socialsekreterare. Stadsdelsförvaltningen har delvis gjort en ny organisation och delvis förstärkt befintliga enheter.

Från 2016 finns en ny grupp som arbetar enbart med ensamkommande barn och unga. Den nya gruppen består av en biträdande chef, 8 socialsekreterare samt 2 familjevårdsinspektörer.

Barn och ungdomsenheten har förstärkts med flera biträdande enhetschefer och mentorer för att ge stöd till nyanställda socialsekreterare. Målet är att skapa bra arbetsteam för att dämpa rörelsen bland socialsekreterare samt säkerställa rättsäkra beslut. Socialtjänstens administrativa enhet utökas också för att avlasta socialsekreterarna och chefer.

Även Vuxenenheten och enheten för socialpsykiatri är utökad med biträdande enhetschefer samt nya handläggare.

Äldreomsorg

Merparten av nya budgetmedel för höjd peng för olika insatser tillfaller externa utförarverksamheter på grund av kundens eget val av utförare. Det gäller även för verksamheterna inom stöd och service och socialpsykiatri.

Den egna hemtjänsten använder budgetmedel för den extra bemanningen av administrativ personal som tillfälligt stärker upp inom schemaläggning.

Inom biståndsbedömningen äldreomsorg finns tre ytterligare tjänster 2016 jämfört med 2015.

Fria broddar: Upphandling av broddar är avslutad och stadsdelsförvaltningen kommer att upprätta rutiner inför hösten för hur utdelningen ska genomföras.

Stöd och service

Förvaltningen har med den ökade schablonen inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, utökat den verksamhetsnära ledningen inom daglig verksamhet med en enhetschef till. Målet är tätare uppföljningar av verksamheten och dess innehåll och på sikt en förhoppning om ökad kvalitet för deltagarna.

Demokrati- och utvecklingsarbete

Förvaltningen har tilldelats 5,5 mnkr som fördelas till olika satsningar, enligt beslut och bilaga i T1. Förvaltningen arbetar med samtliga beslutade satsningar. Det lokala utvecklingsprogrammet redovisas i bilaga, andra satsningar redovisas i verksamhetsberättelsen.

Resultatenheter

Förskolans Resultatenheter	Budget 2016	Resultat 2016	Avvikelse	Resultat från 2015	Resultat- överföring till 2017
RE1, Bredäng	37 312	37 743	-260	2 827	2 568
RE2, Bredäng-Sätra	40 332	41 106	-592	2 989	2 398
RE3, Skärholmen	33 533	33 951	-272	2 392	2 120
RE4, Skärholmen-Vårberg	33 983	33 953	182	2 697	2 879
RE5, Vårberg	32 246	32 750	-356	2 576	2 220
Netto	177 406	179 503	-1 298	13 483	12 184

Resultatenheterna prognosticerar ett underskott om 1,3 mnkr som täcks av resultatfonden. Återstående medel i resultatfonden överförs till 2017.

Investeringar

Under 2016 har stadsdelsförvaltningen sammanlagt 12,9 mnkr i budget för parkinvesteringar och 1,3 mnkr för investeringar av maskiner och inventarier. I parkinvesteringar ingår budgetjusteringar för tillgänglighets åtgärder om 7,0 mnkr och medel för reinvesteringar om 3,0 mnkr.

Parkinvesteringar pågår enligt nämndens beslut i T1 men 0,6 mnkr av medel för tillgänglighetsinvesteringar används inte under året beroende på vakans på personal.

Gällande budgeten för inventarier och maskiner prognosticeras en merkostnad om 1,3 mnkr.

Merparten av kostnaderna avser socialtjänstens nya lokal i Bredäng och det nya arkivet i Skärholmens centrum.

Omslutningsförändringar

Stadsdelsförvaltningen räknar med 23,5 mnkr i omslutningsförändringar. Av dessa medel avser 20,0 mnkr statsbidragsintäkter för ensamkommande flyktingbarn och 3,5 mnkr ökade intäkter och kostnader inom förskolan för bland annat interkommunala ersättningar.

Budgetjusteringar

Förvaltning begär 1,0 mkr i budgetjustering, för merkostnader av ny servicebostad på Sättagårdsvägen, kvarteret Sätra stall, i Sätra (öppnades 1 juni).

Merparten av kostnaderna utgörs av personalkostnader på servicebostaden som saknar finansiering. Finansiering av personalkostnader och övriga verksamhetskostnader genereras av LSS peng kopplat till brukare på enheten. Då flertalet lägenheter (5st) inte hunnit förmedlas och beläggas per sista augusti saknar enheten brukare för dessa lägenheter, vilket bidrar till intäktsbortfall och merkostnader.

Belopp i mnkr	Budget	Bokfört i augusti	Prognos	budgetjustering	Avvikelse
Avskrivningar	8,4	5,9	8,9	0,5	0,0
Internränta	1,3	0,9	1,3	0,0	0,0
Totalt	9,7	6,8	10,2	0,5	0,0

Förvaltningen begär också budgetjustering för avskrivningar av stadsmiljöinvesteringar. Utfallet för avskrivningar per sista augusti är 5,9 mnkr och för hela året prognosticeras kostnader om 8,9 mnkr. I och med budgeten är om 8,4 mnkr saknar förvaltningen det begärda beloppet om 0,5 mnkr.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen söker inte medel för lokaländamål i tertialrapport 2.

Analys av balansräkning

Tillgångar (mnkr)	31/8 2015	31/8 2016
Anläggningstillgångar	83,9	88,1
Kundfordringar	8,4	7,3
Diverse kortfristiga fordringar	47,8	96,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18,1	60,9
Kassa och bank	0,1	0,1
Summa tillgångar	158,3	252,8
Skulder och eget kapital (mnkr)	31/8 2015	31/8 2016
Eget kapital	-78,2	-160,6
Långfristiga skulder	-1,8	-2,2
Kortfristiga skulder till kreditinstitut o kunder	-0,1	-0,1
Leverantörsskulder	-29,3	-35,8
Moms och särskilda punktskatter	-0,1	-0,1
Övriga kortfristiga skulder	-4,3	-0,6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-44,5	-53,4
Summa skulder och eget kapital	158,3	252,8

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 94,5 mnkr jämfört med motsvarande period 2015.

Tillgångar

- **Anläggningstillgångar** har ökat då stora investeringsprojekt färdigställts. Förvaltningen har även investerat mer i lösa inventarier samt verksamhetsanpassningar
- **Kundfordringar** har minskat då stadsdelsförvaltningen inte fick med faktureringen till andra kommuner 2016 för omsorgsplatser inom ÄO, vilket hanns med 2015.
- **Diverse kortfristiga fordringar** har ökat. Det är framförallt förväntade intäkter från Migrationsverket som står för ökningen.
- **Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter** har ökat. Ökningen beror till större delen av uppbokning av ersättning från Migrationsverket där ansökan och överenskommelse sker mot socialtjänsten.
- **Kassa och bank** är oförändrat.

Skulder och eget kapital

- **Eget kapital** har ökat som en följd av förändringarna i balansräkningen.
- **Långfristiga skulder** har ökat då det tillkommit en medfinansiering av investering i investeringsbidrag.
- **Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder** är oförändrat.
- **Leverantörsskulder** har ökat. Största ökningen är för ökat köp av vård och omsorg inom verksamheten för ensamkommande flyktingbarn samt att SLK hann fakturera för Lass-kostnader avseende augusti i perioden.
- **Moms och särskilda punktskatter** är oförändrat.
- **Övriga kortfristiga skulder** har minskat då projekt med statliga förutbetalda projektmedel är avslutade.
- **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter** har ökat framförallt inom områdena ensamkommande och beställarenheterna ÅO och FN.

Synpunkter och klagomål

Vi har ett väl inarbetat sätt att hantera klagomål. Vår inställning är att klagomål bidrar till verksamhetsutveckling. Klagomålshanteringens gång är att varje klagomål oavsett källbärare, e-post, skriftligt, annat registreras/ diarieförs av registrator. Klagomålet skickas omgående till ansvarig avdelningschef för bedömning/åtgärd. Registrator gör utdrag till förvaltningsledningen/ förvaltningsledningsmöte en gång per månad där respektive klagomåls status fastställs. Detta för att säkerställa att klagomål ej glöms bort/ ”faller mellan stolarna”. Är ärendet åtgärdat och klart skrivs detta in i ärendehanteringssystemet. Begreppet åtgärdat innebär i det här sammanhanget att en återkoppling till brukaren/medborgaren som framfört synpunkten/klagomålet skett där det är möjligt (vissa klagomål är anonyma) Den avdelning som ”äger” klagomålet utför återkopplingen för att direkt kunna svara på eventuella följdfrågor eller annat som brukaren/ medborgaren vill ha hjälp med.

Socialtjänsten

Socialtjänsten har fått in 12 klagomål och 1 synpunkt.

Klagomålen handlar om myndighetsutövning och bemötande. 9 av de inkomna klagomålen är åtgärdade. 3 klagomål är under handläggning. I den inlämnade synpunkten får biståndsbedömaren beröm för sitt bemötande.

Äldre och funktionshindrade

Äldre och funktionshindrade har fått in 2 klagomål och 1 synpunkt.

Det ena klagomålet handlade om bemötande av hemtjänstens personal. Samtliga hemtjänstenheter arbetar aktivt med bemötandefrågor och värdegrundsfrågor både genom uppföljningar och på arbetsplatsträffar. Det andra klagomålet handlar om matkostnader för boende på LSS bostad. Samtliga klagomål är åtgärdade eller under utredning. I den inlämnade synpunkten får personal på Eken aktivitetscentrum och stödverksamhet beröm för sitt arbete.

Förskola och fritid

Förskola och fritid har fått in 13 klagomål.

Merparten av inkomna klagomål handlar om vårdnadshavares upplevelse av brister kring förskolan Ekholmsvägen 192. Klagomålen är även skickade till Skolinspektionen och avdelningen fick i uppdrag att utreda dessa på huvudmannanivå. Avdelningen har genomfört en utredning och upprättat en åtgärdsplan som vårdnadshavare har tagit del av. Uppföljning av åtgärdsplanen sker med förskolans föräldraråd i september. Samtliga klagomål är åtgärdade eller under utredning.

Stadsutveckling (from 2013-12-01 registreras de flesta ärenden i Synpunktsportalen) och Medborgarservice

Stadsutveckling och Medborgarservice har fått in 69 klagomål och 45 synpunkter.

Av dessa är 11 beröm, vilket är det högsta antalet beröm som noterats på många år. Spridningen på synpunkter till avdelningen är stor och kan gälla exempelvis information på medborgarkontoret, nedskräpning, skadegörelse, slyröjning, ogrärensning, synpunkter på fastighetsägare med mera. Hantering av synpunkter sker alltid skyndsamt och genom dialog med synpunktslämnaren. De ärenden som krävt åtgärd och som rör avdelningens ansvarsområden har åtgärdats av egen personal alternativt entreprenör. Via synpunktsportalen kommer även ärenden som inte rör stadsdelsnämndens ansvarsområde, dessa vidarebefordras till rätt instans. Felanmälan syns inte i statistiken då dessa inte styrs till handläggaren på förvaltningen utan direkt till utförande entreprenörer.